Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען!

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 242 (934) | Łódź, Niedziela 24 Października 1926 | פירטער יאָהרגאַנג | לאָדז, זונטאג ט"ו מרחשון תרפ"ז. | Nr. 242 (934)

אדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel 24-71

רומעניש-אונגארישע מאנארכיע.

אונטערהאנדלונגען זענען איבערגעריסען געווארען צוליב דער פראגע וועגען טראן-פאלגער

בוקארעשט, 23 (ספ.) מיילאַנדער „סעקאָלאָ" מעלדעט וועגען אַ בעפלאַנטע אונגאַריש-רומענישע פעראייניגונג אונטער דער קרוין פון קעניג פערדינאַנד. דער דאָזיגער פראָיעקט איז אַרויסגערוקט געוואָרען פון דער אונגאַרישער זייט.

דער פלאַן האָט אָנגעטראָפען אויף אַ שטאַרקער אָפּאָזיציע מצד דער ליבעראַלער פאַרטיי אין רומעניען.

דער היינטיגער „אַדווערול" ערקלעהרט אין צוזאַמענהאַנג מיט די מעלדונגען פון דער מיילאַנדער צייטונג, אַז אונגאַרן האָט ווירקליך אַרויסגערוקט אַזאַ פראָיעקט. די אונטערהאַנדלונגען זענען צוקלאַפּט געוואָרען צוליב דער פראַגע וועגען טראָהן-פאָלגער. די אונגאַרן האָבען פערלאַנגט, אַז אַלס טראָהן-פאָלגער זאָל בעשטימט ווערען פירשט קאַרל. רומעניען האָט דעם דאָזיגען בעדינג נישט געוואָלט אָננעהמען.

דער טומעל ארום דעם ווירטשאפט-ליכען מאניפעסט

שטימען פון דער דייטשער און רוסישער פרעסע.

בערלין, 23 (אטע) די פראַגע וועגען דעם מאַניפעסט פון די פינאַנסיסטען ווערט פערשידענאַרטיג קאָמענטירט. די מעהרהייט פאָליטיקער האָט אָנגענומען גינסטיג דעם מאַניפעסט. די נאַציאָנאַליסטישע פרעסע האַלט, אַז דער מאַניפעסט זאָגט זיך אַרויס פאַר רעווידירען די פויליש-דייטשע גרעניצען.

מאָסקווע, 23 (אטע) „פראַוודאַ" זאָגט זיך אַרויס געגען דעם ווירטשאַפט-ליכען מאַניפעסט. די צייטונג האַלט, אַז דאָס איז אַ קאַמף פון די שטאַרקע געגען די שוואַכע. די קליינע און שוואַכע מלוכות וואָלטען געוואָרען אַגראַרע קאָלאָניעס, זייער אינדוסטריע וואָלט בערניכטעט געוואָרען דורך די גרויסע קאַרטעלען.

עין-הרע אויף די דייטש-פראנצויזי-שע אונטערהאנדלונגען

וועט זיין דער צוריקקעהר פון ווילהעלמען קיין דייטשלאנד.

פאַריז, 23 (אטע) די צייטונגען שרייבען, אַז בריאַן האָט אין אַ געשפרעך מיט'ן אַמבאַסאַדאָר העש ערקלערט, אַז דער בליק פון געוועזענעם קייזער ווילהעלם אויף האָמבורג, קען וואַרפען אַן עין הרע אויפ'ן גאַנג פון די פראַנצויזיש-דייטשע אונטערהאַנדלונגען. פאָן העש האָט פערזיכערט בריאַנען, אַז דייטשלאַנד שטרעבט עהרליך דערצו, אַז די דייטש-פראַנצויזישע פערשטענדיגונג זאָל דערפיהרט ווערען ביז'ן סוף.

שטיצע פאר די שטרייקענדע ענגלישע ארבייטער.

סאָוויעטישע פראָפעסיאָנעלע פעראיינען האבען צוגעשיקט 116 מיליאָן רובל.

לאָנדאָן, 23 (אטע) דער גענעראַל-ראַט פון די „טרעד-יוניאָנען" האָט בעשלאָסען צוזאַמענצורופען אַ אויסערגעוועהנליכע קאָנפערענץ, כדי צו בעטראַכטען די פראַגע פון בעשטייערען די אַרבייטער לטובת די שטרייקענדע.

אַ גרויסע ניגיעריגקייט האָט אַרויסגערופען די רעדע פון לאָרד דערבי, אין וועלכען דער לעצטער האָט ערקלערט, אַז ער איז גרייט צו פערמיטלען אין דעם קויהלען-קאָנפליקט.

דער גענעראַל-סעקרעטאַר פון די קויהלען-אַרבייטער קוק, האָט אויסגעדריקט די גרייטקייט אָנצונעהמען די פערמיטלונג פון לאָרד דערבי.

מאָסקווע, 23 (אטע) דער צענטראַל-קאָמיטעט פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען האָט איבערגעשיקט 116 מיליאָן רובל פאַר די שטרייקענדע אַרבייטער אין ענגלאַנד.

אנסמה אז די ווערים...

דייטשלאנד וויל „מאכען" אדעפיציט.

בערלין, 23. (אטע) דער פינאַנץ-מיניסטער ריינהאָלד האָט אויפ'ן דעמאָקראַטישען צוזאַמענפאָהר געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט דאָס ער וויל פיהרען אַ פינאַנץ-פאָליטיק, וואָס זאָל דערפיהרען צו אַ קליינעם דעפיציט אין בידזשעט. דער מיניסטער מאָטיווירט דאָס דערמיט, אַז אין אויסלאַנד האָט זיך געשאַפען די מיינונג, דאָס דייטשלאַנד האָט פיל געלד און דעריבער פערלאַנגט מען גרויסע סומעס ענטשעדיגונג.

דייטש-איטאליענישע פערשטענדיגונג.

בערלין, 23 (אטע) „פאָסישע צייטונג" מעלדעט, אַז די קלאַנגען וועגען די געפּלאַנטע אונטערהאַנדלונגען צווישען איטאַליען און דייטשלאַנד, זענען גאַנץ רעאַלע. די איטאַליענישע פרעסע שטויסט צו אַ פערשטענדיגונג.

3000 דאלאר

פון „דזשאָינט" פאר'ן לאנד-ראט

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). דער „דזשאָינט" האָט בעשטימט פאַר'ן לאַנדראַט פון די פראָפעסיאָנעלע פעראיינען 3000 דאָלאַר פאַר'ן חודש אָקטאָבער.

סקריטיש"ע לאגע אין כינע.

לאָנדאָן, 23 (אטע) די לאַגע אין שאַנכאַי ווערט וואָס אַמאָל קריטישער. די אַמעריקאַנישע עסקאַדרע האָט בעקומען אַ בעפעהל צו קומען קיין שאַנכאַי, וואו ס'האָבען זיך קאָנצענטרירט די ים-כחות פון ענגלאַנד. אין פאָרט זענען אָנגעקומען 2 ענגלישע קרייצערס און 7 קליינע שיפלעך. די באַהן-קאָמוניקאַציע מיט שאַנכאַי איז איבערגעריסען. דער פעקינער עקספרעס איז אַראָפּ פון די רעלסען, עטליכע צעהנדליג פערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען.

דאָס רעוואָל.-ציאָנערע מיליטער שטעהט פאַר פעקין.

100 מיליאנינע הלואה פאר בעלגיע.

לאָנדאָן, 23 (אטע) אין די ניו-יאָרקער קרייזען האָבען זיך בעשטעטיגט די ידיעות, אַז מאָרגאַן האָט געגעבען בעלגיען אַ 100 מיליאָנינע הלואה חוץ דעם וועלען די איינאָפּעאישע בענק געבען פאַר בעלגיען אַ קרעדיט אין דער הויך פון 50 מילאָן דאָלאַר. מ'קען דעריבער האָפען, אַז אין פערלויף פון 2 וואָכען וועט סטאַביליזירט ווערען דער בעלגישער פראַנק.

די קאנפערענץ פון דער בריטישער אימפעריע.

לאָנדאָן, 23 (אטע) אויף דער קאָנפערענץ פון דער בריטישער אימפעריע, האָבען די בעזונדערע קאָלאָניעס אַרויסגעזאָגט זייער שטעלונג צום לאָקאַרנער אָפּמאַך, אויסטראַליע און ניי-זעלאַנד האָבען ערקלעהרט, דאָס זיי וועלען אונטערשרייבען דעם לאָקאַרנער אָפּמאַך נאָר דעמאָלט ווען דער אָפּמאַך וועט אונטערגעשריבען ווערען פון אַלע איבעריגע קאָלאָניעס.

ווילהעלם וועט נישט צוריקקומען.

בערלין, 23 (אטע) „רייטער-ביוראָ" מעלדעט, אַז איינער פון די מיניסטאָרען האָט ערקלערט אַ פאָרשטעהער פון דער דערמאָהנטער ביוראָ וועגען דעם צוריקקעהר פון ווילהעלמ'ן קיין דייטשלאַנד. די דייטשע רעגירונג וועט נישט ערלויבען, אַז ווילהעלם זאָל צוריקקומען קיין דייטשלאַנד אפילו אין אַ פריוואַטען כאַראַקטער.

די שיף-בעוועגונג וועט בעגרעניצט ווערען

צוליב'ן מאנגעל אין קויהלען.

אָסלאָ, 23 (אטע). אויף דער קאָנפערענץ פון די דירעקטאָרען פון די שיף-געזעלשאַפטען און באַהנען איז אויפמערקזאַם געמאַכט געוואָרען אויף דער ערנסטער סיטואַציע, וועלכע האָט זיך געשאַפען דורך דעם לאַנג-דויערנדען שטרייק אין דער ענגלישער קויהלען-אינדוסטריע.

די זאַפּאַסען פון קויהלען אין די שיפס-געזעלשאַפטען האָבען זיך אויסגעשעפט. אין די נאָהענטסטע וואָכען וועט מען מוזען בעגרעניצען די שיף-בעוועגונג

אונצוטרוי-וואטום פאר דעפ. קירשברוין

וועלען ארייַנטראגען די לינקע מיטגלידער פון וואַרשעווער קהלה-ראט.

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דעפּ. קירשברוין, דער פאָרזיצענדער פון דער יודישער קהלה אין וואַרשאַ האָט זיך געכטען געווענדעט צום וויצע-פרעמיער באַרטעל וועגען די יודישע קהלות אויף די קרעסען.

דעפּ. קירשברוין האָט פערלאַנגט, אַז די נייע יודישע קהלות זאָל ווייטער טראָגען אַ רעליגיעזען כאַראַקטער און נישט איבערגעענדערט ווערען אין נאַציאָנאַלע.

דער דאָזיגער בעזוך פון דעפּ. קירשברוין ביי מינ. באַרטעל האָט אַרויסגערופען אַ אויפרעגונג ביי די ציוניסטישע און לינקע קרייזען פון דער וואַרשאַווער קהלה. וועגען דעם ענין איז שוין פאָרגעקומען אַ בעראַטונג און אויף דער היינטיגער זיצונג פון קהלה-ראַט וועט אַרויסגעטראַגען ווערען אַן אונצוטרוי-וואָטום פאַר קירשברוינ'ען.

קאנפליקט פון ווארשאווער ראבי-נאט מיט'ן רעגירונגס-קאמיסאר

וועגען בעגראבען א טרומנע מיט אש אויפ'ן יוד. בית-עולם.

וואַרשאַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין דאַנציג איז געשטאָרבען דער וואַרשאָווער סוחר אברהם יצחק וויזעל 73 יאָהר אַלט, פון וויעזשבאָוואַ 8. ער האָט איבערגעלאָזען אַ צואה, אַז מען זאָל פערברענען זיין קערפּער און די אַש איבערפיהרען קיין וואַרשאַ. די דאַנציגער יודישע קהלה האָט אויסגעפיהרט די צואה, פערברענט דעם קערפּער און איבערגעשיקט די אַש אין אַ טרומנע קיין וואַרשאַ. די משפחה פון פערשטאָרבענעם האָט געוואָלט בעגראָבען די אַש אין פאַמיליען-קבר פון וויזלען אויפ'ן יידישען בית-עולם. דער ראַבינאַט האָט אָבער דערצו נישט דערלאָזט. די פאַמיליע פון פערשטאָרבענעם האָט זיך געווענדעט צום וואַרשאָווער רעגירונגס-קאָמיסאַר, וועלכער האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, אַז די טרומנע מיט די אַש זאָל בעגראָבען-ווערען אויפ'ן יודישען בית עולם.

ערד-ציטערניש אין סאן-פראנציסקא

סאַן-פראַנציסקאָ, 23 (ספּ. טעל.) נעכטען אין דערפריה האָבען זיך געפיהלט 3 שטאַרקע ערד-שטויסען. די מאַטעריעלע שאָדענס זענען בעדייטענדע.

רומענישע קעניגין וויל נעהמען א הלואה.

ניו-יאָרק, 22 (ספּ. טעל.) דער „טשיקאַגער טריבון" קריטיקירט זעהר שאַרף די פּאָרם, אין וועלכער די רומענישע קעניגין רעקלאַמירט, בעת איהר אַנוועזענהייט אין אַמעריקאַ, די הלואה פאַר רומעניען.

די פערוואַלטונג פון דער ישיבת „אהבת תורה" דבית המדרש דאָלאַטשטאַדט דריקט אויס אַ הערצליכען מזל-טוב דעם פערוואַלטונגס-מיטגליד

ה' יוסף מארקאוויטש,

צו דער חתונה פון זיין ז. טאָכטער

פרל. חי' שפרה מיט ה' ראובן יצחק בוקס

זאָל זייער לעבענס-וועג מיט רויזען בעצירט זיין!

די פערוואלטונג.

1898

פאָרזיצענדער: יוסף דוד פּאַצאַנאָווסקי.

נאָטע פון פוילען צו די סאָוויעטען

וועגען סאָוויעטיש-ליטווישען אָפּמאַך.

מיניסטער זאַלעסקי וועגען דער בעציהונג פון פוילען צו איהרע שכנים.

געשפּרעך פון „נייעם פאָלקסבלאַט" מיט'ן אויסערן-מיניסטער.

וו אַ ר ש אַ, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים-קאָרעספּאָנדענט) היינט האָט אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי אָפּגעשיקט די נאָטע פון דער פּוילישער רעגירונג צו דער רעגירונג פון סאָוויעטען-פארבאַנד אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם סאָוויעטיש-ליטווישען טראַקטאַט. די נאָטע שטעלט קודם כל פעסט, אַז וועגען דעם טראַקטאַט איז די פּוילישע רעגירונג געוואויר געוואָרען נישט אויף אַן אָפיציעלען אופן, נאָר פון דעם אָפיציעלען אָרגאַן פון דער סאָוויעטען-רעגירונג „איזוועסטיאַ".

די נאָטע פערוּפט זיך אויפ'ן אַרטיקעל 2 און 3 פון ריגער טראַקטאַט, לויט וועלכע רוסלאַנד זאָגט זיך אָפּ פון וועלכע ס'איז פּרעטענזיעס צו די געביטען, וואָס געפינען זיך אויף מערב פון איהרע פעסטגעשטעלטע גרעניצען. ווייטער — אויפ'ן בעשלוס פון אַמבאַסאַדאָרען-ראַט, לויט וועלכען די מזרח-גרעניץ צו פּוילען איז ענדגילטיגט פעסטגעשטעלט געוואָרען. פונ'ם ריגער טראַקטאַט איז אויך קלאָהר, אַז די פראַגע וועגען די גרעניצען צווישען פּוילען און ליטע געהערט בלויז צו אָט דיביידע מלוכות. די נאָטע פערענדיגט זיך מיט דער מיינונג, אַז די גרעניצען פון פּוילען, וועלכע זענען פעסטגעשטעלט געוואָרען דורכ'ן אַמבאַסאַדאָרען-ראַט, קאָנען נישט געשטעלט ווערען אונטער קיין שום ספק-

טראַקטאַט מיט דייטשלאַנד זענען די אַלגעמיינע מיינונגס-אויסטוישען פערענדיגט און איצט געפינען זיך די אַרבייטען אין אַלע קאָמיסיעס אין אַן אָנטשיידענעם סטאַדיום.

צום סוף האָט דער מיניסטער בעריהרט דאָס פּראָבלעם וועגען דער בעציהונג פון פּוילען צום סאָוויעטיש-ליטווישען טראַקטאַט און האָט ערקלערט: מיר ווילען נישט קיין שום קאָנפליקטען מיט אונזער מזרח שכן. מיר שטיצען זיך אויף אונזערע אונבצווייפעלהאַפטע רעכט. אונזער ערליכע און פרידליכע פּאָליטיק ווערט אונז דיקטירט אויך דורך דער איבערצייגונג פון אונזער קראַפט. פּוילענ'ס וועלט-שטעלונג קאָן דורך קיינעם נישט קוועסטיאָנירט ווערען און וואָס שייך דעם ענין ווילנאָ איז די פראַגע ערלעדיגט-געוואָרען דורכ'ן בעשלוס פון אַמבאַסאַדאָרען-ראַט

די פּראַקטישע בעדייטונג פון סאָוויעטיש-ליטווישען טראַקטאַט איז אַ נישטיגע און לימא ברענגט זיך נאָר שאָדען אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער אַרענע.

וואָס שייך די אונטערהאַנדלונגען פון די באַלטישע מלוכות מיט די סאָוויעטען וועגען אַן אָפּמאַך, גלויבט דער מיניסטער, אַז די געזונדטע פערשטענדעניש פון זייערע אינטערעסען וועט דיקטירען עסטלאַנד, לעטלאַנד און פינלאַנד די ענטשפּרעכענדע פּאָליטישע ליניע. פּוילען איז גרייט מיטצואַרבייטען מיט רוסלאַנד איבער אַן אָפּמאַך פון נישט-אַ גרעסערע (נעגענזייטיגע נייטראַליטעט).

נאָך דער רעדע פון מיניסטער האָט דער קאָרעספּאָנדענט פון „נייעם פאָלקס-בלאַט" געשטעלט איהם עטליכע פראַגען. די ערשטע איז געווען: צי דאַרף מען נישט פערשטעהן דעם געפּלאַנטען בונד פון די באַלטישע מלוכות, אַז זייער בונד מיט פּוילען איז צונישט געוואָרען און וואָסערע קאָנסעקווענצען וועט פּוילען דערפון ציהען?

מינ. זאַלעסקי האָט דערויף לכתחילה געענטפערט, אַז קיין בונד האָט נישט עקזיסטירט, דאָן האָט ער צוגעגעבען, אַז דער אָפּמאַך, וואָס איז געשלאָסען געוואָרען אין וואַרשאַ צווישען פּוילען און די באַלטישע מלוכות האָט קיין פּראַקטישע בעדייטונג נישט געהאַט.

אין אַ פּריוואַטען געשפּרעך מיט ן מיניסטער האָט אונזער קאָרעספּאָנדענט געפרעגט וועגען די אונטערהאַנדלונגען מכח א פּויליש-סאָוויעטישען גאַראַנטיע אָפּמאַך.

דער מיניסטער האָט דערויף געענטפערט, אַז דעם סאָוויעטישען פאָרשלאָג האָט ער בעקומען אַ טאָג, איידער ער איז געפאָהרען קיין אויסלאַנד. אין זיין אָפּוועזענהייט זענען די אונטערהאַנדלונגען געפיהרט געוואָרען, זיי זענען אָבער איבערגעריסען געוואָרען צוליב דעם סאָוויעטיש-ליטווישען אָפּמאַך. מיט דער לעצטער נאָטע פון פּוילען ווערט דער אינצידענט ערלעדיגט און די אונטערהאַנדלונגען וועט מען ווייטער קאָנען פיהרען.

— צו גלויבט איהר, ה' מיניסטער אין רעזולטאַט פון די אונטערהאַנדלונגען?

— די הויפּט-שוועריגקייט ליגט אין דער פראַגע פון סופּער-אַרביטער, ווייל די סאָוויעטען אָנערקענען נישט דעם ראַט פון פעלקער-בונד און בכלל קיין שום אינטערנאַציאָנאַלע מלוכה-אָרגאַניזאַציע. מיר וועלען זיך אָבער בעמיהען צו געפינען אַ מאָדוס פאַר דער פערשטענדיגונג אין דעם ענין.

מין. זאַלעסקי וועגען אינטערנאַציאָנאַלע פּראָבלעמען

און וועגען די בעציהונגען צווישען פּוילען מיט רוסלאַנד און די באַלטישע מלוכות.

וו אַ ר ש א, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער סיים קאָרעספּאָנדענט) אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי האָט היינט אויפגענומען אויף אַ גלעזעל טעה די פאָרשטעהער פון דער פּרעסע, פאַר וועלכע ער האָט געהאַלטען אַן עקספּאָזע וועגען דער איצטיגער אינטערנאַציאָנאַלער לאַגע.

דער מיניסטער האָט זיך קודם כל אָפּגעשטעלט אויף דער גרויסער בעדייטונג, וואָס עס האָט פאַר פּוילען דאָס בעקומען אַן אָרט אין ראַט פון פעלקער-בונד. דאַן איז דער מיניסטער איבערגעגאַנגען צו די פראַנצויזיש-דייטשע בעציהונגען און האָט ערקלעהרט, אַז די בעאונרוהיגונג פון אַ טייל פּרעסע צוליב דער דאָזיגער דערנעהנטערונג איז אַ נישט אַ בעגרינדעטע, נישט נאָר צוליב דער אויסגעפּרובטער פריינדשאַפט צווישען פראַנקרייך און פּוילען נאָר אויפ'ן גרונד פון די געשפּרעכען, מיט די מאַסגעבענדע פראַנצויזישע פאַקטאָרען אין גענף און אין פּאַריז. דער מיניסטער וואָרענט פאַר פאַלשע ידיעות אין צוזאַמענהאַנג מיט די פראַנצ.-דייטשע בעציהונגען.

מינ. זאַלעסקי רעפערירט דאַן די בעציהונגען צווישען פּוילען און דייטשען און זאָגט, אַז זיי קענען זיך פערבעסערען, אויב דייטשלאַנד וועט אויפהערען די פּוילען-פיינדליכע פּראָפּאַגאַנדע. אַ רייה אַקטועלע פראַגען מיט דייטשלאַנד זענען שוין ערלעדיגט. וועגען האַנדעלס-

סיים ווערט געעפענט 30. אָקטאָב.

וו אַ ר ש א, 23. (טעלעפאָניש פון אינזער קאָרעספּאָנדענט) היינט 7 אין אָווענד, האָט דער פּרעמיער מאַרשאַל פּילסודסקי אָפּגעהאַלטען מיט'ן סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי אַ קאָנפערענץ, וואָס האָט געדויערט אַ שעה צייט. בעת דער קאָנפערענץ איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער פּרעלימינאַר-בודזשעט אויף 1927–8 וועט אַריינגעטראָגען ווערען אין סיים אין דער ערשטער העלפט פון דער קומענדיגער וואָך; דער דעקרעט וועגען עפענען דעם סיים וועט אַרויס-געגעבען ווערען ד. 29. און די ערעפענונג וועט פאָרקומען דעם 30. אָקטאָבער.

נייער וויצע-פינאַנץ-מיניסטער.

וו אַ ר ש א, 23 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מיניסטערען-ראַט. צוו. אַנד. איז בעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען די ליפערונגען פון קויהלען. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען בעפולמעכטיגען דעם באַהן-מיניסטער אַרויסצוגעבען אַ ספּעציעלען דעקרעט וועגען רעגולירען די אָרדנונג און די באַהן-ליפערונגען פון קויהלען; אַלץ וויצע-פינאַנץ מיניסטער איז בעשטימט געוואָרען קאַראָל נוראַ דער ביז איצטיגער פרעזעס פון דער ביאַליסטאָקער „איזבא סקאַרבאָווא".

ערשטקלאַסיגע הערן-שניידער
געבר. בראָווערמאַן, ציגעל-גאַס 10
נעהמען אָן צו קאָנקורענץ-פּרייזען אַלערארט הערן-אַרבייט.
ספּעציאַליטעט פעלץ-אַרבייט. גייסטע כאַדלען.
בעמערקונג: פאַר די, וואָס ווילען ערלערנען די צושניידער-קונסט, האָבען מיר איינגעאָרדענט טאָג- און אָוונט-קורסען פאַר גרופּען און איינצעל אונטעריכט. צו זעהר בילינע פּרייזען. אינפאָרמאַציעס אויפ'ן אָרט.
6981

קומט און איבערצייגט אייך!
אַלער אַרט ביטעס. פּאַראַניעס, רעקורסען, אַפּעלאַציעס און אַלע גערוכטס, פינאַנס-, אַדמיניסטראַטיווע און קאָמונאַלע אינסטיטוציעס ווערען אַמבעסטען, אַמביליגסטען און אַמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביוראָ
„פּאַלאַניאַ" אַלעיאַ 1 מאַי 7.
ווכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אָנווייזונגען אין אַלע שטייער-אָנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאָן שווייצער איבערזעצונגען: האַנדעלס און פּריוואַט-קאָרעספּאָנדענץ, קאָנטראַקטען. פּראָטעסטירטע וועקסלען ווערען אָנגענומען אויפצומאַנען מיט איינענע קאָסטען. מיטגלידער פון פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען צאָהלען 25% ביליגער.

Dr. med. J. POLAKOW
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
KONSTANTYNOWSKA 37, tel. 39-75.
נעמט אָן פון 5—6.30 אָוו. אינדערהיים און פון 2—3 אין דער לעטשניצע אויף גייערס מארק פּעטריק. 294.

דר. י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,tel. 11-87.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער-קראַנקהייטען
נעהמט אָן אינדערהיים פון 8 ביז 10 פריה און פון 3 ביז 5 נאָכמ. און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

Dr. med. Ludwik Rapeport
Pr. Narutowicza 25 (Dzielna)
Telefon 44-10
1000
ספּעציאַליסט פאַר נערווען, בלאָזען און האַרן-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָווענד.

Dr. med. M. GLAZER
ul. ZIELONA Nr. 6 tel. 45-49.
הויט-, ווענערישע קרענקען
נעמט אָן 8–7 און 2–12, 9.30–8
900

אונזערע געעהרטע קונדשאַפט פון לאָדז און אומגעגענד
מאַכען מיר בעקאַנט, אַז מיר האָבען געעפענט אין לאָדז אַ פיליע אונטער דער פירמע
JÓZEF FETTER i S-ka
Południowa 40, telefon 51-76
אין אונזערע לאַגערן געפינען זיך שטענדיג אַלערהאַנט כאַלאַניאַלוואַרען, קאַקאַו, באַהנען, שפּייזעהלען און טעכנישע פעטסען.
Josef Fetter
Danzig
Józef Fetter i S-ka
Warszawa
1688

אבראַם סוכעצקי
פאַלאַ רעזלער
פערלאָבט.
לאָדז, דעם 16. אָקטאָבער 1926.
1690

צו דער פערלאָבונג פון מיין ליבען זוהן און ברודער
אבראַם סוכעצקי
מיט פרל. פאַלאַ רעזלער
ווינשען מיר זיי אַ גליקליכע צוקונפט און עוויגע צופריעדענהייט. זייער לעבענס-וועג זאָל שטענדיג מיט בלומען בעצירט זיין. מוטער שוועסטער און ברידער.

ד"ר י. שעפּס
געבורטסהעלפער און פרויען-ארצט
איבערגעצויגען אויף ווסכאָדניאַ 36
שפּרעכשטונדען פון 4½ ביז 7 אָווענד.
1282

Dr. med. P. Markowicz
איז פון פּאַריז צוריקגעקעהרט 1840
נעהמט אָן הויט-קראַנקע און פאַר מעדיצינישע קאָסמעטיק פון 3 ביז 7 פּיעטריקאָווער 124.

Dr. PRYBULSKI
צוריקגעקעהרט – זאַוואַדזקאַ 1, טעל. 25-38.
ווענערישע- און האָר- הויט - קראַנקהייטען מענער-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען. – נעמט אָן 9–1, 4–8 אָוו., דאַמען: 4–5

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז, האַלז און לונגען-קראַנקה.
9 קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81
ספּעציעלער קורס פאַר שטאַמלער.
שפּרעכשטונדען פון 2 ביז 2 און פון 5.–7. 175
נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאָכמ.

Dr M. Klaczko
KILIŃSKIEGO 117
ספּעצ. פאַר אויערען, נאָז- און האַלז-קראַנקה.
עמפאַנגט אין לעטשניצע „פּאָמאָץ" (אַלעקסאַנדראָווסקאַ 1) פון 9–11, פון 3–5 נ"מ און לעטשניצע פּעטריק. 62 פון 11–1 און פון 7–8 אָוו., אין דערהיים.

ערב
דער דערפענונג פון סיים.

אין עטליכע טעג ארום וועט צוזאמענגערופען-ווערען אונזער סיים, כדי צו בעטראכטען און בעשטעטיגען דעם בודזשעט, וואס די רעגירונג וועט פאר איהם פארשטעלען.

זעלבסטפערשטענדליך, אז דאס איצטיגע צוזאמענקומען פון סיים אונטערשיידט זיך פון אלע פריהערדיגע צוזאמענקומענישען זיינע דערמיט, וואס די מאי-איבערקעהרעניש האט די דאזיגע געזעצגעבערישע אינסטיטוציע אהוועקגעשטעלט אין אנ'אנדער לאגע, ווי ס'איז פריהער געווען, און עס איז נישט אויסגעשלאסען, אז מחמת דעם סיים'ס בלית-ברירה'דיגקייט וועט די איצטיגע סעסיע זיין א שטורמישע.

עדות דערויף זאגט די ערד-דערפענונג-שטימונגען, וואס הערשען אין דער געזעלשאפט, און וואס דריקען זיך צום-בולט'סטען אויס אין די לייט-ארטיקלען, וואס זענען נעכטען פערעפענטליכט-געווארען אין „ראבאטניק" (מיעטשיסלאוו ניעדזשיאלקאווסקי) און אין „גאזעטא-ווארשאווסקא פאראנגא" (סט. גראבסקי).

דער ערשטער האט צו דערצעהלען, אז—„מ'קאן נישט זאגען, די פאליטישע סיטואציע פון לאנד זאל אויסזעהן קלאהר", אז עס איז דא זעהר פיל מתקן צו זיין, און אז—„אונז פערפליכטעט א זאכליכע בעציהונג צו דער רעגירונג, ד. ה. אזא, וואס וועט זיין אפהענגיג פון איהר פראגראם און איהר טעטיגקייט".

די שטעלונג פון „ראבאטניק" איז, אלזא, קלאהר לגבי דעם דרויסען — די רעגירונג הייסט עס, און דערמיט וואלט זיך דער אופן פון האנדלען אויפ'ן טעריטאריום פון סיים מצד די פ.פ.ס. געווען בעגרעניצט — איז אבער די מעשה די, וואס דער איצטיגער סיים האלט שוין סיי-ווי ביי דעם „שפיי פון עלינו", און אין לופטען הענגען שוין פארגעפיהלען פון נייע וואהלען. אט מכוח דעם טאקי האט דער „ראבאטניק" צו זאגען, אז—„דער חודש נאוועמבער וועט גלייכצייטיג אויפקלעהרען, צי די פראגע פון וואהל-ארדינאציע וועט אוועקגעשטעלט ווערען אויף דער טאג-ארדענונג", און אז—„דא קען מען נישט רעדען מיט קיין האלבע רייד". די אטאקע אויף דער וואהל-ארדינאציע וועט די פ.פ.ס. אפשלאגען מיט דער גאנצער ריקזיכטסלאזיגקייט, און אהן שום קאמפראמיסען".

עד כאן — דער „ראבאטניק".

און איצט לאמיר אפשטעלען אין א זייט דעם בן-פרעזידענט, און הערען, וואס עס זאגט אונז דער בן-מלך—דער ה' סטאניסלאוו גראבסקי...

„דער סיים — זאגט ער — קאן נישט פערמאכען די אויגען אויף דעם מלוכה-קריזיס וואס פוילען לעבט אדורך... ער קאן אויך נישט פערגעסען, אז אין קומענדיגען יאהר לאזען זיך אויס זיינע מאנדאטען, אז בקרוב'וועלען פארקומען וואהלען און אז זיין נאטירליכער חוב איז איצטער צו פערזיכערען א מעגליך-בעסטען בעשטאנד פון קומענדיגען סיים (מיר צווייפלען גארנישט, אז דער ה' גראבסקי האלט זיך פאר גענוג בערופען און כשר, כדי אריינצוגעהן אין דעם דאזיגען בעסערען בעשטאנד!).

דער ה' סט. גראבסקי וויל אבער פון דער קומענדיגער סיים-סעסיע אויך קליגער ווערען, און דאס איז דאך אודאי נישט קיין עולה. ער וויל, דהיינו, עס זאל ווערען קלאהר, וואוהין עס צילען די אלע „סיורפריזען", מיט וועלכע עס אפערירט דער זיגערישער לאגער שוין א האלב יאהר צייט; ער וויל אויך, בדומה-למשל, וויסען, צי דער קריגס-מיניסטער הערשט איבער דער ארמעע — צי די אנפאלער אויף דעם דעפוטאט זדזשעכאווסקי קאנען נישט אויסגעזוכט ווערען. עס איז אויך נויטיג — זאגט ער — צו אויפקלעהרען די אינערליכע בעציהונגען אין דער רעגירונג: צי איז זי א געזעמעל פון מענשען פון פערשידענע געזעלשאפטליך-פאליטישע אנשויאונגען, וואס זענען בלויז פעראייניגט דורכ'ן פערזענליכען צוטרוי צום פרעמיער — צי פון דער צוזאמענארבייט פון די סאציאליסטען מיט די מאנארכיסטען דארף ענטשטעהן א נייע מלוכה-אידעע, צ. ב. פון ראדיקאלען צעזאריזם.

הכלל — אלע אומקלאהרקייטען, אלע כאאטישע פאראדאקסען מוזען אויסגעקלעהרט ווערען, און—

„דעריבער מוזען די סיים-קלובען נישט אכטענדיג אויף דער שארפסטער אפאזיציע אין משך פון דער נאהענטסטער סיים-סעסיע רעפארמירען די וואהל-ארדינאציע".

לערנען מיר דערפון, אז — הגם עס איז קאלט, און עס פעהלט אונז אויס קוילען, וועט זיך דאך אין סיים מאכען ווארעם, אויב נישט גאר הייס...

מז.

דער „לויתן" פאלעמיזירט.
מיט דעם מאניפעסט פון אינטערנאציאנאלען קאפיטאל.

דער מאניפעסט פון די וועלט-קאפיטאליסטען און באנקירען האט געפונען אנ'אפקלאנג אין פערשידענע מלוכות. בעת די גרויסע, „אלטע" מלוכות מיט די פעסטע און שטארקע ווירטשאפטען האבען איהם אנגענומען פאזיטיוו, האלטען זיך די שוואכערע אין רעזערוו. אפילו די, וואס האבען איהם אונטערגעשריבען, פערנעהמען איצט אנ'אפווארטענדע שטעלונג און שיקען צו אויסבעסערונגען צו דעם מאניפעסט. דאגעגען די פארשטעהער פון די קליינע און „נייע" מלוכות, וואס פאר זיי איז די אנווענדונג פון די פאסטולאטען, וועלכע ווערען אינ'ם דאזיגען מאניפעסט פראקלאמירט, א שטעקען מיט צוויי עקען, וואס איין עק קען גאנץ פיהלבאר טרעפען זייער האנדעל און אינדוסטרי, בעזונדערס דארט, וואו מ'דארף אנקומען צו שוץ-צאלען, זיי טרעטען קאטעגאריש ארויס קעגען דעם מאניפעסט.

דער צענטראל-פערבאנד פון די פוילישע גרויס-אינדוסטריעלער („לעוויאטאן") האט פערעפענטליכט א דעקלאראציע, אין וועלכער ס'ווערט צווישען אנד. געזאגט: דאס פעראייניגטע פוילען איז היינט צו-טאג א ווירטשאפטליכע איינהייט מיט אנ'ענטוויקעלטער אינדוסטרי מיט גרויסע נאטור-אוצרות, מיט א אינערליכען מארק, וואס האט גרויסע אויסזיכטען אויף זיך צו פערגרעסערען. דערפאר קען בנוגע פוילען נישט אנגעווענדעט ווערען דער זאך וועגען די ארטיגע אינדוסטריען, וואס זענען געגרינדעט געווארען אהן אנ'עקאנאמישען אינטערגרונד. די מעהרסטע צווייגען פון דער פוילישער אינדוסטרי עקזיסטירען אויף די פוילישע געביטען זייט צעהנדליגער יאהר און די נייע געפונען א גענוגענדען באדען פאר זיך אויפ'ן אינערליכען מארק, וואס צעהלט ביז 30 מיליאן קאנסומענטען.

אין דער דעקלאראציע ווערט ווייטער אנגעוויזען, אז צווישען דער לאנדווירטשאפט און דער אינדוסטריע אין פוילען איז נישטא קיין אנטאגאניזם, פערקעהרט ביידע זענען געגענזייטיג פעראינטערעסירט אין זייער ענטוויקלונג. ווייטער ווערט אין דער דעקלאראציע אויסגעדריקט די הסכמה צו דער בעהויפטונג פון מאניפעסט, אז דער האנדעל איז נישט קיין קריג, פערקעהרט אין שלום-צייט זענען אונזערע שכנים קליענטען, וואס מיר זענען פעראינטערעסירט אין זייער וואוילשטאנד, כדי זיי זאלען קענען וואס מעהר קויפען. אבער ס'איז נאך נישטא קיין פרייער אויסטויש פון ארבייט, קאפיטאלען, רויה-מאטעריאלען און פארטיגע אויסארבייטונגען, ווערט בעזאגט אין דער דעקלאראציע. די פעראייניגטע שטאטען, ענגלאנד, דייטשלאנד דיספאנירען מיט די וועלט-קאפיטאלען; פון זיי איז אבהענגיג דאס ערטיילען פון קרעדיט פאר מלוכות און פאר פריוואט-אונטערנעהמונגען און זיי רעכענען זיך דערביי מיט פאליטישע מאטיווען.

די רויה-מאטעריאלען נאפט, קוילען, קופער און צינק א. א. וו זענען געווארען זייט'ן קריג א געגענשטאנד פון ארגאניזירטער ווירטשאפט אין די מלוכות, וואס בעזיצען די דאזיגע רויה-מאטעריאלען, בעמיהען זיך צו מאנאפאלירען און רעגלאמענטירען דעם האנדעל מיט זיי.

די דעקלאראציע פעררופט זיך אויף א רייהע ביישפילען צוו. אנד. ווי אזוי דייטשלאנד האט פערשלאסען איהר מארק פאר די פוילישע קויהלען א. אנד. פוילישע פראדוקטען און געעפענט איהם פאר ענגלאנד. און פיהרט אויס, אז דורכ'ן פרינציפ פון פרייען האנדעל קוקען אדורך די פאליטישע טענדענצען.

דער פערבאנד פראטעסטירט געגען די בעהאלטענע טענדענצען פונ'ם מאניפעסט, געפינט אבער איין, אז ס'דארף אדורכגעפיהרט ווערען א דיסקוסיע אויפ'ן אינטערנאציאנאלען געביט וועגען אפשאפען די טעכנישע שוועריגקייטען פאר האנדעל, פעראיינפאכען די פערשידענע פארמאליטעטען, איינפיהרען פרייען איינפוהר וואס זאל רעגולירט ווערען נאר דורך צאל.

פוילען, האט ביי אלע איהרע האנדעלס-אפמאכען אנגענומען די קלויזעל פון דער העכסטער הנחה און געפיהרט א ליבעראלע פאליטיק.

די צייטווייליגע רעגלאמענטאציע פון איינפוהר-סחורות, וואס איז איינגעפיהרט געווארען זייט דער צווייטער העלפט פון 1925 איז געווען א נויטווענדיגקייט צוליב דער פערערגערונג פונ'ם האנדעלס-בילאנס און צוליב'ן צאל סכסוך מיט דייטשלאנד.

די געענדערטע סיטואציע וועט זיכער צוריק ענדערען די האנדעלס-פאליטיק פון פוילען.

אבגערופען דעם פוילישען אמבאסאדאר אין רוים.

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער פוילישער אמבאסאדאר אין רוים קאזשיצקי איז אבגערופען געווארען פון זיין אמט.

דער מיניסטער זאגט-צו.

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דעם פינאנץ-מיניסטער טשעכאוויטש האט בעזוכט א דעלעגאציע פון אינהאבער פון וויין-געשעפטען, ביי וועלכע ס'האבען די טעג געזאלט צוגענומען ווערען די קאנצעסיעס. דער מיניסטער האט צוגעזאגט דעם ענין גינסטיג צו ערלעדיגען.

בעאמטע פאדערן הוספה.

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). די מלוכה-בעאמטע האבען זיך געווענדעט צו דער רעגירונג מיט א פאדערונג, אז די געפלאנטע הוספה צו זייערע פענסיעס זאל תיכף אריינגעהן אין קראפט.

אונטערגעשריבען די 1%.

ווארשא, 23 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). האנדעלס-מיניסטער קוויאטקאווסקי האט אונטערגעשריבען די פעראָרדנונג וועגען 1 פראצ. אומזאץ-שטייער פון עקספארט פאר הורטאוויקעס.

יודישע טאבאק-ערנטע פאר לובלינער'ן.

ירושלים, (א. י. ק.) כמעט די גאנצע טאבאק-ערנטע פון די יודישע קאלאניעס אין יהודה, שומרון און גליל פון דעם יאהר 1924, ביז 200 טויזענד קילא טאבאק, איז פערקויפט-געווארען צו דער ציגארעטען-פירמא „מלכה" אין בערלין, וועלכע ווערט אנגעפיהרט פון ה' ס. לובלינער, און דער גאנצער טאבאק איז שוין אבגעשיקט-געווארען.

רעזשימען ענדערן זיך—תלינים בלייבען.
יובילייי פון א פראנצויזישער הענקער-דינאסטיע.

(א בריוו פון פאריז).

אין סעפטעמבער איז אין פאריז פארגעקומען א יובילעי, וואס הגם קיינער האט איהם נישט געפייערט, האט ער דאך נישט פערלוירען צוליב דעם זיין טרויעריגער מערקווירדיגקייט.

מיט צוויי הונדערט יאהר צוריק איז געשטארבען שארל סאנסאן, דער „צווייטער" פון דער בוואוסטער תלינים-דינאסטיע, וועלכע פלעגט פון פאטער צום זוהן איבערגעבען זייער בלוטיגע מלאכה אין פערלויף פון 150 יאהר.

פון 1684 ביז 1840 איז נאר איין מאל די קייט איבערגעריסען געווארען, ווען דער דערמאנטער שארל סאנסאן איז געשטארבען איז זיין זוהן אלט געווען איינגאנצען 7 יאהר און ער האט נאך נישט געקענט אויספיהרען זיין ירושה-אמט, דאך האט א קעניגליכער דעקרעט בעשטימט דעם 7-יאהריגען יונגעל אלס דעם תליון פון פראנקרייך און ערשט אין 9 יאהר ארום האט ער גענומען די האק אין זיין האנד.

די מיטגלידער פון דער סאנסאן-דינאסטיע זענען גארנישט געווען ענליך צו די געוועהנליכע תלינים, ווי מיר שטעלען זיך זיי פאר. ס'איז נישט געווען אין זיי קיין שום גראבעס, גרויזאמעס, חיה'שעס, — זיי האבען זיך פשוט אויסגעקליבען א „גינסטיגע" בעשעפטיגונג, דערצו נאך א גאנץ פעטע, אויב נישט דורך אלעמען, איז דורך פיל. אין די אפיציעלע אקטען פון יענער צייט, האט ער זיך אנגערופען „דער אויספיהרער פון דער העכסטער גערעכטיגקייט". דער אלטער רעזשים האט איבערגעגעבען די סאנסאנס בירושה צו דעם נייעם רעזשים, זיי האבען נאר בעקומען א נייעם נאמען „די קנאים פאר'ן פאלק" און א חוץ דעם נאמען האט זיך גארנישט געענדערט, נאר „ארבייט" איז געווארען א ביסעל מעהר.

דער ערשטער סאנסאן, וואס איז געווארען תליון אין 1684 יאהר איז פריהער געווען אפיציר אין איינעם פון די גלענצענדסטע פאלקען, אפילו געווען גובערנאטאר פון דיעפא. דער צווייטער האט געש'שמ'ט אלס מוזיקער און שרייבער, דער בעריהמטסטער פון דער פאמיליע שארל, וואס איז געווען בעשעפטיגט אין דעם אמט פון 1758 ביז 1795 יאהר האט לויט דער בעשטעטיגונג פון די, וואס האבען איהם געקענט, קיינמאל נישט ארויסגעוויזען קיין געפיהל פון גרויזאמקייט. ער האט געהאלטען אנ'אפענעם סאלאן פאר זשורנאליסטען און מיטגלידער, וואס האבען ליב געהאט שטארקע עמאציעס. פאר זיין צייט האט די פראנצויזישע געזעלשאפט אנגעהויבען פראטעסטירען געגען די שרעקליכע פייניגונגען און די בארבארישע מעטאדען פון טויטען די פערברעכער, און דער קרימינאל-קאדעקס פון 1791 יאהר זאגט שוין, אז טויט-שטראף דארף טראגען דעם כאראקטער פון'ן פשוט'ען אפנעהמען דאס לעבען און דעם פער'משפט'ען דארף מען נישט פייניגען—יעדען פער'משפט'ן דארף מען פשוט אפשניידען דעם קאפ.

מעדיקער און מעכאניקער, מלוכה-מענער און תלינים האבען אנגעהויבען זוכען מיטלען ווי אזוי לייכטער פשוט'ער און „מענשליכער" אפצוהאקען ביי מענשען די קעפ. שארל סאנסאן האט פאר דער פאריזער מאכט געלייענט א רעפעראט, ערקלערענדיג גענוי די פרינציפען, לויט וועלכע זיינע קליענטען קען מען אמלייכטסטען ערלעדיגט ווערען. ער האט זיך קאטעגאריש ארויסגעזאגט געגען אויספיהרען די עקזעקוציע ביים לעבעדיגען, ווייל, ווי ער האט עס ערקלערט, ווירקט דאס בייזען ביים אויספיהרען פון א טויט-אורטייל שלעכט אויף די אנוועזענדע פער'משפט'ע. ער האט פיל אויפמערקזאמקייט געווענדעט אויף דעם, ווי מ'דארף שארפען די האק נאך יעדער עקזעקוציע, כדי צו פערמיידען אומגליקען, ווען דער קאפ פונ'ם קרבן פאלט זיך נישט אפ פונ'ם ערשטען קלאפ.

אלס אומבעדינגטער תנאי פון א גינסטיגען אויסגאנג רעכענט שארל-סאנסאן די מיטהילף פונ'ם פער'משפט'ען גופא. קודם כל טאר ער זיך נישט ווערען, דאס פערלענגערט נאר די פראצעדור. דער פער'משפט'ער טאר אויך נישט מורא האבען פאר דער עקזעקוציע, ווייל דענערווירענדיג זיך, קען ער זיך א ריס טון אין א זייט און דער קלאפ פון דער האק זאל קומען נישט אויפ'ן ריכטיגען ארט. און סאנסאן רעקאמענדירט דורכאויס צו זיין בעת דער עקזעקוציע געהארכזאם רוהיג און קאלט.

ווען אין יאהר 1792 האט דער גוטער דר. גילאטען בעגליקט די וועלט מיט זיין מאשין, איז זי אויסגעפרובט געווארען דורך א ספעציעלער קאמיסיע, וואס איז בעשטאנען פון סאנסאן, זיינע צוויי ברידער און זיין זוהן. דער שפיטאל אין ביסעטער האט פריינדליך געגעבען זיין רוים און דריי ערשט געשטארבענע. די גילאטינע האט פולקאם צופרידענגעשטעלט דעם אלטען סאנסאן. ווי ער האט זיך אויסגעדריקט, האט זי געהאקט מענשליכע קעפ מיט דער שנעלקייט פון א בליק און האט זעהר ריין געהאקט די ביינער. און די גילאטינע האט אנגעהויבען ארבייטען.

סאנסאן האט מיט רעכט געקענט זאגען: די רעזשימען ענדערען זיך, די תלינים בלייבען. דער געוועזענער קעניגליכער תליון, וואס איז געווען דער „אויספיהרער פון דער העכסטער גערעכטיגקייט" האט בעקומען א נייעם נאמען פון א „פאלקס-קנאי" און האט געטויטעט לודוויק דעם XVI און די קעניגין מאריא אנטואנעטע.

* * *

די ערפינדונג פון ד"ר גילאטען האט געהאט דעמזעלבען גורל, וואס אלע גרויסע ערפינדונגען, ווען זי האט בעקומען די אלגעמיינע אנערקענונג, האבען זיך בעוויזען פיל, וואס האבען ערקלערט, אז זיי האבען עס ערפונדען בעדייטענד פריהער. און ווירקליך: אנ'ענגלישער רייזענדער דזשאן עוועלין, וועלכער האט בעזוכט וויען אין 1645 יאהר דערצעהלט:

אויף מארגען האב איך ביגעוואוינט די עקזעקוציע פון איינעם, וואס האט ערמארדעט זיין בעל הבית. מ'האט איהם אפגעהאקט דעם קאפ מיט א האק, וואס האט זיך געגליטשט איבער א האלצענער ראם און איז געבראכט געווארען אין בעוועגונג דורך א שטאנג, וועלכע ס'האט אנגעדריקט דער תליון.

אנ'ענליכען אינסטרומענט א פיל פערפולקאמטען האט מען געברויכט אין עדינבורג אין 1716 יאהר. ס'זעהט אויס, אז ד"ר גילאטען האט נאר פערווירקליכט א געדאנק, וואס האט שוין פיל פריהער געשוועבט אין דער לופטען. אזוי האט עס אויך פאסירט מיט פיל אנדערע ערפינדונגען.

ה. ט-ה.

דאָס לאָדזשער לעבען

נײַער פאָלקסבלאַט
.24 אָקטאָבער 1926

24 זונטאָג ט״ז מרחשון תרפ״ז	אָקטאָבער זון-אױפגאַנג 6,16 זון-אונטערגאַנג 4,27 לענג פון טאָג, 11

קאָנטראָל־פֿערזאַמלונגען.

מאָרגען, מאָנטאָג דעם 25-טען אָקטאָבער קומען פאָר די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען פון די קאַטעגאָריעס A, C, C1 פון די פערזאָנען, װעלכע האָבען זיך צוליב פערשידענע סיבות נישט געשטעלט צו די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען אין 1925.

די קאָנטראָל-פערזאַמלונגען װעלען פאָרקומען לויט'ן פאָלגענדען סדר:

יאָהרגאַנג 1891.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, װאָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות H-Ch

דינסטאָג – J.

יאָהרגאַנג 1892.

(קאָנסטאַנטינער 81) די, װאָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות H-Ch.

דינסטאָג – J.

יאָהרגאַנג 1893

(לעשנאָ 9) די, װאָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות H – Ch.

דינסטאָג – J.

יאָהרגאַנג 1894.

(קאָנסטאַנטינער 62) די, װאָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט די אותיות Gt-Gł.

דינסטאָג Gz-Gu.

יאָהרגאַנג 1898.

(סקלאַדאָװאָ 40) די, װאָס זייערע נעמען הויבען זיך אָן אויף די אותיות Gp-Gł.

דינסטאָג Gz-Gr.

צו די פערזאַמלונגען דאַרף מען זיך מעלדען פונקט 9 אַ זייגער אינדערפריה טיטנעמענדיג מיט זיךדאָס מיליטער-ביכעל מאָביליזאַציאָנס-קאַרטע און אַנדערע מיליטער-דאָקומענטען. די, װעלכע װעלען זיך נישט שטעלען װעלען שטרענג בעשטראָפט װערען.

570.000 זלאָטעס

פאַר עפענטליכע אַרבײַטען.

(פ) נעכטען האָט דער װאָיעװאָדעאַמט בעקומען פון דער צענטראַל-מאַכט 570,000 זלאָטעס אויף די עפענטליכע אַרבייטען אין לאָדזער װאָיעװאָדזטװע.

פון דעם געלד בעקומט לאָדז 100,000 זלאָטעס אויף ערד- און שאָסע-אַרבייטען 260,000 זלאָטעס אויף קאַנאַליזאַציע, 15,000 זל. אויף צו בויען דעם סטריקאָװער שאָסע – דאָס איבריגע געלד איז בעשטימט פאַר דער פראָװינץ.

שטיצע פאַר ת״ת.

פון דער אגודה בעט מען אונז מיטטיילען: פון דער אַמעריקאַנער געזעלשאַפט „עזרת תורה“ איז אָנגעקומען אַ סכום געלד אַלס שטיצע פאַר די ת״ת: ת״ת של הרב מייזעל, ז״ל, ת״ת דאַלטשטאָדט, ת״ת ליפּאָװאַ 31, ת״ת אַלעקסאַנדראָװסקאַ 13, ת״ת ציגעל-גאַס 59, יסודי תורה (קילינסקי 116, נאָװאָ זאַרשעװסקאַ 7, אַל. 1. מאַי 37) מחזיקי הדת, אהבת תורה (װאָלבאָרסקאַ 20) בית אברהם (פאַנסקאַ 1), שומרי הדת (גייער׳ס ראַיאָן), קרן התורה (פאַנסקאַ 58) און „תורת נצח“.

די פאָרשטעהער פון די דאָזיגע אינסטיטוציעס דאַרפען זיך מעלדען צום סעקרעטאָר ה׳ אשר מענדעלסאָן מיטברענגענדיג אַ פולמאַכט און אַ רשימה פון דער צאָהל קינדער.

פערשפרייטער פון פאַלשע באַנקנאָטען.

איין בעשולדיגטער װעט זיצען 4 יאָהר, און דער צװייטער-דריטהאַלבען.

(או) אין קרייז-געריכט איז נעכטען פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען יאַקוב װישניעװסקי, װעלכער װערט בעשולדיגט אין פערשפרייטען פאַלשע באַנקנאָטען.

דער בעשולדיגטער האָט אָפּעריערט אַ לענגערע צייט אויף פערשידענע מערק און קליינע שטעטלעך און אין די אַרומיגע דערפער און פערשפרייט אַ גרעסערע צאָהל פאַלשע באַנקנאָטען.

אויפ'ן געריכט האָט זיך דער בעשולדיגטער מודה געװען אין דער שולד און געבעטען װעגען אַ מילדען אורטייל. ער ערקלערט, אַז צו דער מלאכה בזויה האָט ער זיך גענומען מחמת ער האָט נישט געקענט געפונען קיין אַנדער אַרבייט. דאָס געריכט האָט פער'משפט װישניעװסקי'ן צו 2 מיט אַ האַלב יאָהר טורמע.

(–) פאַר פער'שפרייטען פאַלשע 50-זלאָטעס-באַנקנאָטען האָט דאָס קרייז-געריכט פער'משפט דעם, אין אויספאָרשונגס - אַנטש שוין לאַנג - באַקאַנטען גנ און פאַלשע באַנקנאָטען פערשפרייטער יאַראָכאָװסקי צו 4 יאָהר טורמע.

אַלס עדות אין דעם פּראָצעס זענען אַרויסגעטרעטען דער רעסטאָראַטאָר פיק (זאַװאַדזקאַ 14) װעלכען דער בעשולדיגטער האָט געװאָלט אַריינריקען אַ פאַלשען 50 זלאָטי-באַנקנאָט, און פאַר װעלכען דער בעשולדיגטער האָט זיך לעגיטימירט אַלס הויז-בעזיצער זעלמאַן קירמאַן (לוטאָמירסקאַ 9).

אויף די שפורען פון „טריליאָנערען“.

אַרעסטירט אַ ריי פערשפרייטער פון פאַלשע 5 זלאָטי-באַנקנאָטען.

(–) זייט איניגע חדשים װערט לאָדז און אומגעגענד פערפלייצט מיט פאַלשע 5 זלאָטי-שטיק. די אויספאָרשונגס פאָליציי האָט געהאַלטען אין איין אַרומזוכען די פערשפרייטער און איצט איז זי געפאַלען אויף שפורען, װאָס װעלען װאָרשיינליך ברענגען סענסאַציאָנעלע רעזולטאַטען.

דעם 13 ה.ח. האָט פאַװעל זאַגאָרסקי אין אַ געװעלב אויף ראָקיטשינער 11 קויפענדיג אַ פלאַש בראָנפען, אויסגעבען אַ פאַלשען 5 זלאָטי-שיין. זאַגאָרסקי איז אַרעסטירט געװאָרען. אין קאָמיסאַריאַט בעת אַ פערזענליכער רעװיזיע האָט מען ביי איהם געפונען נאָך איניגע פאַלשע באַנקנאָטען. בעת דער אויספאָרשונג, האָט דער אַרעסטירטער ערקלערט, אַז ער האָט די פאַלשע באַנקנאָטען געקויפט ביי אַ געװיסען עדװאַרד קוסטער פאַר 75 פראָצ. פון זייער װערט.

די פאָליציי האָט דורכגעפיהרט אַ רעװיזיע ביי קוסטערן, און ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז ער איז אַ בעקאַנטער גנב. מ'האָט ביי איהם געפונען אַ גרעסערע צאָהל פאַלשע 5 זלאָטי-שיינען, װעלכע ער האָט, לויט זיין ערקלערונג, געקויפט ביי מרוק (טאָקאַרעװסקי 35) די פאָליציי איז באַלד אַװעק אַהין און האָט דאָרט געפונען אַ גאַנצען לאַגער פאַלשע 5 זלאָטי-שטיק. דאָס פאָרפאָלק מרוק האָט ערקלערט, אַז זיי האָבען עס געקויפט ביי יוזעף שיקאָרסקי'ן. זייט עטליכע טעג װערט שיקאָרסקי אַרומגעזוכט דורך דער פאָליציי. נעכטען האָט מען איהם ענדליך אַרעסטירט, אָבער ער װיל נישט אויסגעבען, װאו עס געפינט זיך זיין װאָהנונג. מ'איז חושד, אַז ביי איהם אין דער װאָהנונג געפינט זיך די אור-קװעלע פון די פאַלשע באַנקנאָטען, די דרוקעריי.

בעת דער אויספאָרשונג איז אַגב פעסטגעשטעלט געװאָרען, אַז שיקאָרסקי האָט אַ לענגערע צייט דערהאַלטען די פאַלסיפיקאַטען פון דעם בעקאַנטען בזשעזשינער געלד-פאַבריקאַנטעל זאַנענבערג, װעלכער איז מיט אַ קורצער צייט צוריק אַרעסטירט געװאָרען אין ברזשעזשין בעת דער „אַרבייט“ מיט זיין גאַנצער פאַמיליע פון 5 פערזאָן.

נאָכ'ן אַרעסט פון זאָנענבערג'ן, האָט ער, שיקאָרסקי, בעקומען די פאַלסיפיקאַטען פון אַן'אומבעקאַנטען, מיט װעלכען ער פלעגט זיך טרעפען אין אַ באַלוטער קנייפע.

די אויספאָרשונג דויערט װייטער.

קרושע און ענדער'ס פאַבריק שטעהט,

װײַל עס איז נישטאָ קיין קויהלען. – דאָס האַנדעלס-מיניסטעריום גיט אַרויס אַ פעראָרדנונג.

(ב) װי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, ליידט שטאַרק די פּראָװינצער טעקסטיל-אינדוסטריע פון מאַנגעל אין קויהלען.

אין פאַביאַניץ למשל, זענען נעכטען געבליבען שטעהן, צוליב'ן קויהלען-הונגער, די װאַרשטאַטען פון דער פירמע „קרושע און ענדער“; די איבריגע פאַבריקען אין פאַביאַניץ װעלען געװיס שטעהן בלייבען די קומענדע װאָך.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט איז קיין לאָדז נעכטען געקומען אַ דעלעגאַציע פון די פּוילישע פראָפ.-פעראייניגען אין פאַביאַניץ און האָט זיך געװענדעט צום אַרבייטס-אינספעקטאָר װעגען אַן'אינטערװענץ אין דעם ענין.

דער אַרבייטס-אינספעקטאָר האָט צוזאַמען מיט דעם שעף פון דער אינדוסטריע-אַפטיילונג ביי דער װאָיעװאָדזשאַפט װאָיעװאָדזטװע האָבען אַרויסגעשיקט אַן'אַלאַרמירענדע טעלעגראַמע קיין װאַרשא אין דעם האַנדעלס-מיניסטעריום, און װי מיר דערװיסען זיך, האָט דאָס מיניסטעריום באַלד פעראָרדנט אַרויסצושיקען אַ גרעסערען טראַנספּאָרט קויהלען, װעלכער דאַרף שוין מאָנטאָג אָנקומען קיין פאַביאַניץ.

אויך לאָדזער פאַבריקען ליידען פון דעם קויהלען-הונגער און דאָס מיניסטעריום האָט צוגעזאָגט אַרויסצוהעלפען אויך די לאָדזער אינדוסטריע.

„לאָזער“ מעג בלײַבען, אָבער אַנשטאָט שיינפעלד דאַרף ער הייסען מיאוספעלד...

אויף זאַװאַדזקע 23, אין דעם הויז פון אַ היגען חסיד ר' לאָזער שיינפעלד האָט געװאױנט זייט אַ רייה יאָהרען די אַלמנה פון ר' מאיר הערש װיינבוים, דער געװעזענער רבי פון װילקער שול. מיט אַ פאָר יאָהר צוריק איז צװישען דער לאָקאַטאָרקע מיט'ן הויז-װירט ענטשטאַנען אַ קאָנפליקט. דער הויז-װירט האָט געפאָדערט, אַז די אַלמנה זאָל בעפרייען די דירה, װאָס בעשטעהט פון איין שטוב. זי האָט געפאָדערט אַן'אַנדער צימער. מ'איז געגאַנגען צו אַ דין תורה און ס'איז געפאַלען דער פסק, אַז דער װירט זאָל דער אַלמנה געבען אַן'אַנדער צימער, אָדער 50 דאָלאַר אויף צו דינגען זיך אַן'אַנדער שטוב. דער ה' שיינפעלד האָט זיך ביים פסק דין נישט געהאַלטען, און האָט דערװייל אַרויסבעקומען אַן'עקסמיסיע. אַזוי איז אַדורך אַ פאָר יאָהר. קיין דירה-געלד האָט ער פון דער אַלמנה נישט געװאָלט נעהמען.

נעכטען איז אונערװאַרטעט אָנגעקומען אַ קאָמאָרניק און האָט אַרויסגעטראָגען די פאָר זאַכען פון דער אומבעהאָלפענער אַלמנה אויפ'ן הויף. די אומגליקליכע האָט זיך געװאָרפען װיינען שוין ביים מורה הוראה ר' יאָסעלע פיינער. װען דער לעצטער האָט געשיקט רופען דעם ה' שיינפעלד, האָט מען געענטפערט, אַז ער איז נישטאָ אין דער היים און אַז ער װעט קומען, װעט מען איהם שיקען.

דערװייל געפינט זיך די אומגליקליכע אַלמנה אויף דער גאַס און האָט נישט װאו דעם קאָפ אַנידערצולעגען.

„משמרת החולים“ צי „משמרת הבלאָז“?

צוליב מיטגלידס-בײַטראַג דאַרף מען זיך נישט בלאָזען אויף אַ קראַנקען מיטגליד.

שיע פראָם (ריבנאָ 5) שרייבט אין אַ בריף אין רעדאַקציע:

ער איז געװען מיטגליד אין דער באַלוטער אָפּטיילונג פון „משמרת החולים“ צוליב דער שלעכטער צייט, האָט ער לאַנג נישט געצאָהלט קיין מיטגלידס-בייטראָג. מאַכט זיך אָבער אַן'אומגליק, און דער ה' ש. פראָם האָט בעקומען אַ בלוט-שטורץ. דער אַרויסגערופענער פעלדשער, האָט געהייסען שאַפען אַ בלאָז מיט אייז. די טאָכטער פונ'ם קראַנקען איז געלאָפען אין דעם „משמרת החולים“ (אַלעקסאַנדער גאַס 6) נאָכ'ן בלאָז, האָט מען איהר דאָרט געענטפערט, אַז אַזוי װי ה' פראָם האָט נישט געצאָהלט קיין מיטגליד-בייטראַג, װעט מען איהם קיין בלאָז נישט אַרויסגעבען.

די לאַגע פונ'ם קראַנקען איז אָבער געװען אַזוי געפעהרליך, אַז צו דעם „משמרת החולים“ האָבען זיך נאָכאַמאָל געװענדעט די שכנים פון דעם קראַנקען די פרוי דרייזעל יאַקובאָװיטש און ה אָרדינאַנס, די „משמרים - לייט“, האָבען זיך אָבער נישט געאיילט, געמאַכט אַ זיצונג און בעשלאָסען, אַז מען זאָל נעהמען אַ משכון. די פרוי יאַקובאָװיטש האָט אויסגעטון איהרע אוירינגלעך און געלאָזט אַ משכון פאַרן בלאָז.

עס ערװעקט זיך אַ קשיא: װאָס װעט ענטפערען די באַלוטער „משמרת החולים“ אויף דעם פאָרװאורף

דעם חבר װאָלף פערלע, צוליב'ן טויט פון זיין מוטער

טויבע

דרוקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל

1888

מ. ה. אַלטמאַן.

מ'ועט פליהען פון לאָדז קיין לאָנדאָן און באָמביי.

(-) די לופט-קאָמוניקאַציע צװישען לאָדז און װאַרשא קראָקאָ, װיען, לעמבערג און דאַנציג ענטװיקעלט זיך אונערװאַרטעט גוט. עס עקזיסטירט אַ פּראָיעקט פון אַ גרויסער פליה-ליניע פון לאָנדאָן נאָך באָמביי דורך לאָדז.

אַ חוץ דעם געפינט זיך צװישען די נאָהנסטע פראָיעקטען צו רעאַליזירען אַ פליה-ליניע צװישען לאָדז און טשערנאָװיץ, יאַס, גאַלאַץ, אויפ'ן שװאַרצען ים, װאָס עס איז זעהר װיכטיג פאַר'ן לאָדזער האַנדעל.

בעניײַונג

פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער.

(–) נעכטען איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער פערװאַלטונג פון פילהאַרמאָנישען אָרקעסטער, אין װעלכער ס'האָט אויך אַנטיילגענומען דער לאַװניק פון דער בילדונגס-אָפּטיילונג קרוטשקאָװסקי. ס'איז בעשלאָסען געװאָרען די אָרגאַניזירונג פונ'ם קאָנצערטען-סעזאָן װייטער איבערצוגעבען דעם דיר. א. שטרויק. צו קאָמפּלעטירען דעם אָרקעסטער װעלען אויך צוגעצויגען װערען װאַרשאָװער קרעפטען. דער ערעפנונגס-קאָנצערט װעט פאָרקומען דעם 1. נאָװעמבער, ס'װעט אַנטיילנעהמען דער בעקאַנטער װיאָלאָנטשעליסט עמאַנועל פייערמאַן. דיריגירען װעט פיטעלבערג.

משה מאַרגולין

װערט געזוכט.

די יודישע קהלה האָט בעקומען אַן'אָנפראַגע װעגען אַ געװיסען משה מאַרגולין, װאָס האָט אַ מאָל געװאױנט אין לאָדז. זיין פאָטער האָט געהייסען בנימין, די מוטער – ראָשע דבורה. אין דיינע אייגענע אינטערעסען דאַרף זיך משה מאַרגולין װענדען אין דער יודישער קהלה צום סעקרעטאָר ה' נאַדעל.

„לעדי שיק“.

(-) היינט נאָכמיטאָג װערט איבערגעחזרט די פאָרשטעלונג פון דער אָפּערעטע „לעדי שיק“, װאָס װערט אויסגעפיהרט דורכ'ן אַנסאַמבל פון ניעװיאַראָװסקאָ'ס טעאַטער אין װאַרשאַ. די ערשטע פאָרשטעלונג איז אַדורך מיט גרויס ערפאָלג.

אויספלוג

פון דאַנציגער סוחרים.

לויט דער איניציאַטיװ פון דעם דירעקטאָר פון דאַנציגער יריד ה' פראַנקע װערט אָרגאַניזירט אַן'אויספלוג פון די דאַנציגער סוחרים אין די פוילישע אינדוסטריע-צענטרען. דער אויספלוג דאַרף דויערען פונ'ם 8-טען ביז'ן 15-טען נאָװעמבער.

שטונדיסטען.

מאַכען אין לאָדז אַ צוזאַמענפאָהר

(ע) לעצטענס לאָזט זיך בעמערקען פערשטאַרקטע אַ גיטאַציאָנס - אַרבייט פון דער רעליגיעז - געזעלשאַפטליכער סעקטע די אַזוי-גערופענע שטונדיסטען.

די שטונדיסטען האָבען בעשלאָסען זיך צוזאַמענצוזוכען מיט די באַפּטיסטען און צוליב דעם װערט אין לאָדז צוזאַמענגערופען אַן'אַלגעמיינער צוזאַמענפאָהר פון די שטונדיסטען פון גאַנץ פוילען.

אויף דעם צוזאַמענפאָהר װעלען אויך קומען פאָרשטעהער פון אַמעריקאַ.

תומכי אורחים.

די פערװאַלטונג פון פעראיין „תומכי אורחים“ האָט זיך קאָנסטיטואירט אויף פאָלגענדען אופן. אברהם קאָן (פרעזעס), דאָזאָר ל. פליװאַצקי (1-טער װיצע-פרעזעס), מ. גרינבערג (2-טער װיצע-פרעזעס), ל. ליינצראָװיטש (עהרען סעקרעטאָר), ד. ב. ראַדזינער (קאַסירער), י. ליכטענשטיין (לייטער), און פערזאָן. יוסף בעכער, אהרן קאַהאַן, ד. גאָלדשטיין.

דער גערער רבי אין פאַביאַניץ.

געקומען צו דער חתונה פון זיין ברודער'ן-טאָכטער, פאַר וועלכער ער האָט געפונען דעם זיווג.

בלוטיגער צוזאַמענשטויס מיט כוליגאַנעס.

דינסטאָג איז אין פאַביאַניץ פאָרגעקומען די חתונה פונם פאַביאַניצער רב'ס מיזינקע יוכבד מיט דעם קראָקאָווער יונגענמאַן חיים אלעזר האָראָוויץ. וועגן דער דאָזיגער חתונה ווערען דערצעהלט פיל מעשות:

דער פאַביאַניצער רבי ר' מענדעלע איז אַ ברודער פונ'ם גערער רבי. בעת דער רבי האָט פאַראַיאָהרען געוויילט אויף קוראָציע אין קרעניק, האָט מען איהם דערצעהלט וועגן אַ 17-יאָהריגען יונגענמאַן, אַן עלוי, וואָס לערנט אין דער יאַראָסלאַווער ישיבה. דער רבי האָט זיך מיט דעם יונגענמאַן פעראינטערעסירט איז אַליין אַראָפּגעפאָהרען קיין יאַראָסלאַוו, „עקזאַמענירט" דעם חתן און איז געבליבען פון איהם צופרידען. דער חתן שטאַמט פון אַ בעלי-בתי'שער כוחרישער פאַמיליע פון קראָקאָ (זיין פאָטער איז אַן אויבסט-הורטאָווניק) דער יונגערמאַן גופא איז אַן אַלעקסאַנדערער חסיד און ווי מען דערצעהלט איז ער פאַר דער חתונה געווען ביי זיין רבי'ן. אָבער דאָס איז נישט געווען קיין מניעה צום שידוך.

די חתונה איז פאָרגעקומען אין פאַביאַניק און איז געווען גאַנץ בעשיידען צוליב אַ תקנה, וואָס איז גילטיג אין פאַביאַניק.

ווען ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער ווירטשאַפטליכער קריזיס אין לאַנד, איז פאַביאַניק געווען פון די ערשטע שטעטלעך אַרום לאָדז, וואָס האָט דעם קריזיס אַמשטאַרקסטען דערפיהלט. פערמעגליכע כוחרישע בעל-הבית'ישע פאַמיליעס האָבען זיך אָנגעהויבען צו קוועלען, ביי יעדען זענען געבליבען נישט קיין אויסגעפיהלטע התחייבות'ן נאָך פון דער גוטער צייט: דער האָט געדאַרפט חתונה מאַכען אַ קינד, דערצו צו געבען דעם רעשט נדן, קעסט א. א. וו. א. א. וו.

דעמאָלס האָט דער רב אַרויסגעגעבען אַ תקנה, אַז אויף שמחות טאָר מען נישט פערבעטען מעהר ווי 6 מענשען, וואָס געהערען נישט צו דער פאַמיליע פון דעם בעל-שמחה. די דאָזיגע תקנה האָט איינגעבראַכט פאַר די בעל-שמחה די הוצאות אויף די מאָלצייטען פאַר געסט און פרייגד, וואָס פלעגען אָפּקאָסטען מאָסען-געלדער און זענען געווען נישט לויט די מיטלען און פערמעגענס-צושטאַנד פון קריזיס צייט. מ'האָט זיי אָבער געמוזט מיט-מאַכען: ס'פּאַסט נישט...

די דאָזיגע תקנה איז מצד דער בעפעלקערונג געווען אָנגענומען געוואָרען ווי אַ חוק אָפּגעהיט פון אַלעמען אפילו נישט פון די גערער חסידים.

האָט שוין דער פאַביאַניצער רב ר' מענדעלע נישט געוואָלט ברעכען זיין אייגענע תקנה און די חתונה פון זיין 16 יאָהריגער מיזינקע יוכבד מיט'ן 18 יאָהריגען עילוי חיים אלעזר האָראָוויץ פון קראָקאָ איז פאָרגעקומען זעהר בעשיידען.

צו די שבע-ברכות אויף שבת איז געקומען דער גערער רבי — איז אין שטעטעל געוואָרען לעבעדיג. טויזענדער חסידים פון לאָדז און פון דער נאָהנט-פראָווינץ, פיל פראָווינצער רבנים, זענען אַראָפּגעקומען קיין פאַביאַניץ אָפּצוגעבען דעם רבי'ן שלום און צו זיין ביים טיש, וואָס דער רבי וועט פראַווען.

ביים איינגאַנג פון דער קהלה איז געהאָנגען אַ שילד מיט עלעקטריש אויס-קאָמבינירטע אויפשריפטען „ברוך הבא" און „מזל טוב"! פאַר'ן הויז פון דער קהלה און אויף דער וואַרשאָווער גאַס (די הויפט גאַס) איז שוין פון האַלבען טאָג אָן פול געווען מיט מענשען אַ פּאָליציאַנט איז אַרומגעלאָפען זוכען דעם קהלה-סעקרעטער, אַז מ'זאָל אַראָבנעהמען די עלעקטרישע בעגריסונגען, וואָס איז אויסגעהאָנגען געוואָרען אָהן אַ פּאָליציאיישער דערלויבניש, נאָר ער האָט אין קהלה שוין קיינעם נישט געכאַפּט און אַליין אַראָבנעהמען זי האָט ער נישט געהאַט קיין דרייסטקייט, איז זי געבליבען העגגען.

די מאַידאַני-גאַס, וואו ס'געפינט זיך דאָס גערער שטיבעל, איז געווען בעלויכטען מיט ליכט אין די פענסטער, די באַלקאָנען זענען געווען בעלויכטען מיט עלעקטרישע לאַמפּלעך, וואָס זענען ספּעציעל איינגעאָרדנעט געוואָרען, כדי ליכטיגער מאַכען אין גאַס וואו ס'הערשט געוועהנליך אַ טיפע פינסטערניש.

אין שטיבעל האָט צום דאַווענען זיך צוזאַמענגעקליבען אַן עולם פון אַן ערך 3 טויזענד מאַן, וועלכע האָבען פערפולט דעם הויף און דעם צווייטען שטאָק.

דער רבי האָט געפראַוועט 3 טישען דאָס יונגע פאָר-פאָלק האָט געקריגען פיל מת'ות אין ווערטזאַכען און מזומנים.

שבת-צו-נאַכט, נאָך דעם, ווי דער רבי האָט פערענדיגט דעם טיש איז ער אָוועקגעפאָהרען אויף אַ קאַטש צו דער וואוינונג פון ה' משה וואָלף יאַסקאָוויטש, וואו ער איז איינגעשטאַנען. צו דער וואוינונג איז דער רבי בעגלייט געוואָרען דורך אַ המון פון אַ פאָר טויזענד מאַן, דערווייל איז ערגיץ פון אַ זייט אָנגעפאָהרען אַ לאַסט-אויטאָ מיט לעדיגע פלעשער און פעסלעך פון דער לעמבערגער ביר-ברויעריי. פון עולם האָט מען אויפמערקזאַם געמאַכט די אויטאָ-פיהרער, אַז זיי זאָלען צוריקפאָהרען, אָדער זיך אָפּשטעלען, ווייל ס'קען קומען צו אַ קאַטאַסטראָפע. אָבער די אויטאָ-פאָהרער זענען בייז-געוואָרען, הלמאי די זשידעס שטערען זיי אין זייער „לוסט-רייזע" און אָנגעהויבען צו וואַרפען אין עולם מיט פלעשער.

ס'איז ענטשטאַנען אַ שרעקליכע פּאַניק. מ'האָט אַרויסגערופען פּאָליציי, וואָס האָט די אויטאָ-העלדען אָבגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט. אייניגע חסידים, וואָס זענען שווער פערוואונדעט געוואָרען, זענען אָבגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל.

אין שטאָדט זענען באַלד אַרויסגעשיקט געוואָרען פּאָליציי-פּאַטרולען, וואָס האַלטען די אָרדנונג. די אויפרעגונג צווישען דעם יודישען עולם איז אַ געוואַלטיגע.

אונטערשטיצט די פייערלעשער!

היינט — אַ זאַמעל-טאָג לטובת די לאָדזער פייער-לעשער-אינוואַלידען.

די לאָדזער פייערלעשער האָבען זיך עהרליך פערדינט די ברייטע סימפּאַטיע פון די לאָדזער בירגער און, אַז די פייער-לעשער ווענדען זיך צו לאָדז מיט אַן אויפרוף נאָך הילף, וועט לאָדז זיך אָפּרופען — און ווער מיט וואָס עס וועט קענען, וועט אַרויסווייזען זיין סימפּאַטיע צו דער אינסטיטוציע.

קאָאָפּעראַטיוון וועלן באַקומען קרעדיט אויף איינקויפען תבואה-רעזערווען.

(מ) ווי בעוואוסט האָט די רעגירונג, כדי אָפּצוהיטען די פּרייזען פון תבואה פון הפכרונג, בעשלאָסען צו מאַכען אין די גרעסערע שטעט גרעסערע תבואה רעזערווען.

ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, איז וועגען דעם ענין שוין פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין דער וואָיעוואָדזטווע.

עהרנעכטען איז וועגען דער פראַגע פאָרגעקומען אַ זיצונג פון מאַגיסטראַט, און עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די רעגירונגס-קרעדיטען אויף די תבואה-רעזערווען זאָלען בעקומען די קאָאָפּעראַטיוון, אַ קאָנטראָל איבער דער טעטיגקייט פון די קאָאָפּעראַטיוון זאָל האָבען אַ ספּעציעלער קאָמיטעט פון 3 פּערזאָן פאָרשטעהער פון דער וואָיעוואָדזטווע, פונ'ם מאַגיסטראַט און פון די קאָאָפּעראַטיוון.

די "פּעסער"-פעלשער

האָבען געשמאַק געאַרבייט די "קאָוואַנע" אַרבייט.

(ד) די אויספאָרשונגס-פּאָליציי אין קיעלץ האָט אַרעסטירט 3 „פאַבריקאַנטען" פון פאַלשע פּאַספּאָרטען. אַלע דריי זענען פאַביאַניצער געבוירענע די הייסען: סטאַניסלאַוו מאַצוראַ, יוזעף שווענגראָווסקי און יאַן פּאַיאַנסקי.

בעת דער רעוויזיע האָט מען געפונען אַ היבש ביסעל אויסגעאַרבייטע פּאַס-פּאָרטען אויף פערשידענע פיקטיווע נעמען. דאָס „פאַבריקעל" ווייזט זיך אַרויס פונקציאָנירט שוין אַ פּאָר יאָהר, און האָט אַרויסגעלאָזט אויף דער וועלט אַ גאַנץ גרויסע צאָהל פאַלשיפיקאַטען.

איז משך פון 15 יאָהר

וועלען אַלע לאָדזער גאַסען „עלעקטריזירט" ווערען.

(מ) אויף דער זיצונג פון מאַגיסטראַט דעם 19 טען ד. ח. איז בעשטימט געוואָרען דער פּראָיעקט צו בעלייכטען די גאַסען מיט עלעקטריע, לויט'ן פּלאַן פון דער לאָדזער עלעקטרישער געזעל-שאַפט.

לויט דעם פּלאַן, וועט די שטאָדט צוטיילט ווערען אויף 15 טיילען, און יעדער טייל וועט בעלויכטען ווערען אין משך פון אַ יאָהר מיט עלעקטריע, אויף אַזאַ אופן, אַז אין משך פון 15 יאָהר וועט די גאַנצע שטאָט בעלויכטען ווערען מיט עלעקטריע.

אין יעדער שטאָט-טייל וועט מען אויעקשטעלען ביז 100 עלעקטרישע לאַמפּען, אַזוי אַז אין דער גאַנצער שטאָדט וועט זיין אַן ערך 1500 לאַמפּען.

די ערשטע „דזשעלניצע" וועט שוין בעלויכטען ווערען אין משך פון 1927 יאָהר.

טויט-פאַלען, געבורטען, חתונות.

(—) אין משך פון דער לעצטער וואָך זענען אין לאָדזער ראַבינאַט רעגיס-טרירט געוואָרען 38 טויט פאַלען.

עס זענען געשטאָרבען: 22 מענער און 16 פרויען.

*

אין משך פון דער לעצטער וואָך זע-נען אין לאָדזער ראַבינאַט פערעגיס-טרירט געוואָרען 40 געבורטען, דערונ-טער: 33 יונגלעך און 7 מעדלעך.

*

אין דערזעלבער צייט זענען אין לאָד-זער ראַבינאַט רעגיסטרירט געוואָרען 63 חתונות.

דער חזן ראַבעץ דאַווענט

און די מתפללים זענען בעגייסטערט.

פרייטאָג, צו קבלת שבת, און שבת פריה, שחרית און מוסף האָט אין פיל-הארמאָניע געדאַווענט דער בעוואוסטער ריגא'ער אויבער-קאַנטאָר ה' שלמה ראַ-בעץ.

פול מיט שבת'דיגער התרוממות האָט דער גרויסער עולם צוגעהערט זיינע מתיקות'דיגע נגונים און הארציגע תפלות.

די פאַר'גשמיות'טע לאָדזער יודען, וואָס האָבען שוין לאַנג נישט געהערט דעם אמת'ן גמרא-ניגון, וואָס דער חזן האָט געגעבען אין „במה מדליקין" און פערשידענע עכט-יודישע ניגונים אין אַ פּרעכטיגער מאָדערנער אויפפאַסונג זע-נען ממש פער'כשופ'ט געוואָרען פון זיין דאַווענען.

דער עולם צוהערער און מתפללים איז געווען אַזוי בעגייסטערט פון דעם גאַסט, אַז נאָכ'ן דאַווענען איז ער בע-שאָנקען געוואָרען מיט אַפּלאָדיסמענטען.

"חסד של אמת"

וואו איז דער אמת?

אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן בריף פון „חסד של אמת", האָבען זיך צו אונז אין רעדאַקציע שבת צו נאַכט געווענ-דעט אַ גרופּע שכנים פון ה' שלמה צימ-בערקנאָפ און האָבען פעסטגעשטעלט פאָלגענדעס:

ה' שלמה צימבערקנאָפ איז אויף פראַנציסקאַנער 44 אָפּגעזעסען די אַלע 8 טאָג שבעה און קיין שום קאָנטראָלער פון „חסד של אמת" האָט איהם נישט בעזוכט. די ערקלערונג, אַז אַ קאָנטראָ-לער האָט קיינעם נישט געטראָפען אין דער היים שטימט נישט מיט'ן אמת, ווייל אין דער זעלבער וואוינונג איז אויך געלעגען אַ קימפּעטאָרין און די שטוב איז נישט געווען געשלאָסען די גאַנצע צייט.

א יאַט

וואָס וויל 2 מאָל זאָגען הרי-את

— איך וועל דיך נישט לאָזען חתונה-האָבען.

— פאַרוואָס?

— ווייל דו האָסט אַ כשר ווייב!

אָט אַזוי האָבען צווישען זיך גע-שמועסט איידעל זאַמענקאָרן (דרעוו-נאָווסקאַ 11) מיט איהר מאַן מלך, וועל-כער האָט מיט אַ צייט צוריק פאַרבערייט אַלע נויטיגע פאָרמאַליטעטען כדי... חתונה צו האָבען מיט רבקה קראָכמאַל-ניק פון אַלעקסאַנדריסקאַ 15.

איידעל זאַמענקאָרן האָט זיך דער-וואוסט היינטען-אַרום וועגען די חתונה-כוונות פון איהר מאַן און האָט וועגען דעם געמאָלדען דעם ראַבינאַט.

דער ראַבינאַט האָט אָנגענומען מיט-לען, אַז איהר „מלך" זאָל נישט זאָגען צום צווייטען מאָל דעם „הרי-את".

6 ציגעלניעס

אָפּגעשטעלט די אַרבייט.

(או) צוליב דעם, וואָס עס האָט זיך פערענדיגט דער בוי-סעזאָן איז לעצ-טענס איבערגעריסען געוואָרען די אַר-בייט אין 6 ציגעלניעס נעבען לאָדז.

בע'גנב'עט

(פ) נעכטען ביינאַכט האָבען זיך אין דער וואוינונג פון ה' ווינהאָלץ, (פּיעט-רקאָווער 175) אַריינגעכאַפּט גנבים און אַרויסגע'גנב'עט פאַר 8,000 זלאָטעס ציהרונג.

ספּאָרט.

ג.מ.ס. - הכח - 0:3 (0:1).

דער נעכטיגער מעטש צווישען ג.מ.ס. און הכח האָט זיך געענדיגט מיט אַ רעזולטאַט 0:3 (0:1) לטובת ג.מ.ס.

פון יודישען טעאַטער.

צום לעצטען מאָל דער דיסער חלום.

די יודישע אַרטיסטען-טרופּע אין וועלכער עס בעטייליגען זיך די בע-קאַנטע יוכבד זילבערג, חוה שטאָקפע-דער, ז. קאַק, מ. קליין און מ. ווינדער גיט היינט אין לאָדז די לעצטע פאָר-שטעלונג אין פילהאַרמאָניע-זאַל

עס ווערט געשפּילט די שטאַרק אויס-גענומענע מוזיקאַלישע אָפּערעטע „דער-דיסער חלום".

Dr. H. Hammer

Wschodnia 38, telefon 28-39

Dr. med. W. EYCHNER

34-72

Dr. med. A. SZMIRGELD

CEGIELNIANA 6

Dr. med. Braun

Lek. Dentysta Jakób Botwinik

EROS

פון לאָדזער רעטונגס-קאָמיטעט

זיבען חדשים הילפס-אַרבייט.-די אויפריכטונג פון איבער צחיי טויזענר חורבשאַפטליך-רואינירטע. - די גלייכגילטיגקייט פון דער יודישער בעפעלקערונג. - דער קריזיס און דער הילפס-אַקציע. - די אונטערשטיצונג פון דער געזעלשאַפט - אַ לעבענס-פראַגע פאַר'ן קאָמיטעט.

דער לאָדזער רעטונגס-קאָמיטעט האָט נאָך אַ הפסקה פון עטליכע וואָכען ווידער אויפגענומען זיין טעטיגקייט און גרייט זיך צו רעאָרגאַניזירען און צו פערשטאַרקען די הילפס-אַקציע, וועלכע ער האָט אָנגעהויבען מיט חדשים צוריק און וועלכע האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר אַ אמת'ע רעטונג און וואוילטאַט פאַר דער יודישער בעפעלקערונג אין לאָדז.

ס'וועט נישט זיין קיין גוזמא, ווען מיר וועלען זאָגען, אַז דער קאָמיטעט העלפט מיט אין אַ גרויסער מאָס. צום ווירטשאַפטליכען ווידער-אויפבוי פון יודישען לאָדז, אויף וויפיל מ'קען איבערהויפט רעדען וועגען „אַ ווידער-אויפבוי" ביי די היינטיגע פערהעלטנישען. דער קריזיס געדויערט נאָך ווייטער און פאָדערט לייַדער יעדען טאָג אומגעהויערע נייע קרבנות. אָבער אַ פאַקט איז, אַז הונדערטער און הונדערטער געליטענע פון קריזיס, סוחרים, האַנדווערקער, הענדלער, קליין-אינדוסטריעלער און אַנדערע פראָפעסיאָנאַליסטען — אַז אַ סך טויזענד אַזעלכע יורדים האָבען אַ דאַנק דער הילף פון רעטונגס-קאָמיטעט אין אַ געפעהרליכען שטאַדיום פון קריזיס זיך ווידער ווירטשאַפטליך „אויפגעבויט" און אַזוי אַרום זיך געראַטעוועט פון אַ אונטערגאַנג.

וועגען דער הילף פון קאָמיטעט, וועלכע בעשטעהט, ווי מ'ווייסט, אין אַרויסגעבען אָהנפּראָצענטיגע הלוואות, קען מען זיך מאַכען אַ בעגריף, ווען מען נעהמט אין בעטראַכט, אַז פון מערץ ביז סעפּטעמבער האָט דער קאָמיטעט אַרויסגעגעבען הלוואות 2219 פערזאָן אויף אַ סומע פון 299 טויזענד 145 זלאָטיס. דאָס מאַכט אויס אַ קאַפּיטאַל פון קנאַפּע 45 טויזענד דאָלאַר. דער דאָזיגער קאַפּיטאַל איז פערטיילט געוואָרען צווישען 333 האַנדווערקער, 1820 סוחרים, קרעמער און הענדלער, 116 קליין-אינדוסטריעלער און 111 פערשידענע אַנדערע פראָפעסיאָנאַליסטען. אויסערדעם האָבען 105 פערזאָן בעקומען גרעסערע אָדער קלענערע סומען אַלס איינמאָליגע אונטערשטיצונגען.

די דאָזיגע הילף — און אויך דאָס מוז גענומען ווערען אין אַכט — האָט נאָך אין אַן אַנדער בעציהונג אַ זעהר גרויסע בעדייטונג. זי העלפט מיט אַזוי צו זאָגען צו דעם סאָציאַלען ווידער-אויפבוי פון די ווירטשאַפטליך-רואינירטע. פערשאַפענדיג קרעדיטען די הונדערטער געליטענע פון קריזיס אויף די לייכטסטע בעדינגונגען, אין אַ צייט, ווען קרעדיט איז טייער און איז איבערהויפט שווער צו בעקומען, גיט דער קאָמיטעט די דאָזיגע עלעמענטען גלייכצייטיג די מעגליכקייט זיך אומצוקעהרען צו די פּראָדוקטיווע פּראָפעסיעס און בעשעפטיגונגען, פון וועלכע זיי זענען אַרויסגעשטויסען געוואָרען דורכ'ן קריזיס. הונדערטער פאַלען אַזעלכע זענען שוין פעסטגעשטעלט געוואָרען. מ'קען דעריבער מיט רעכט זאָגען, אַז די הילפס-טעטיגקייט פון לאָדזער רעטונגס-קאָמיטעט איז אַ סאָציאַל-עקאָנאָמישע רעקאָנסטרוקציע אין דער פולער און ריכטיגער בעדייטונג פון וואָרט.

דער איירעפּעאישער דירעקטאָר פון „דזשאָינט" ד"ר בערנאַרד קאַהן, וועלכער איז נישט לאַנג געווען אין לאָדז, האָט דער דאָזיגער פראַגע געשענקט אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט און האָט בעטאָנט אונטער אַנדערען, אַז אין דער הינזיכט וועלען די לאָדזער יודען אין דער צוקונפט האָבען אַ סך צו פערדאַנקען דעם רעטונגס-קאָמיטעט. ער האָט בכלל אויסגעדריקט זיין פולע אַנערקענונג דעם לאָדזער קאָמיטעט פאַר די ציל-בעוואוסטע אַקציע, וועלכע ער פיהרט אָן „פאַר'ן ראַציאָנעלען סיסטעם פון דער קאָנסטרוקטיווער הילף, ווי פאַר דער מוסטערהאַפטער אינערליכע אָרדנונג און דער ערנסטער, ענערגישער אַרבייט פון די אָנפיהרער פון קאָמיטעט.

אין אַנדערע שטעט, וועלכע ד"ר קאַהן האָט בעזוכט, האָט ער ביי יעדער געלעגענהייט זיך פעררופען אויף לאָדז, אָנווייזענדיג, אַז דער לאָדזער קאָמיטעט קען דינען אַלס מוסטער פאַר אַלע ענהליכע אינסטיטוציעס אין פּוילען.

ליידער פעהלט נאָך די „אַנערקענונג" מצד דער יודישער בעפעלקערונג פון אונזער שטאָדט. דאָס לאָדזער יודענטום — צו אונזער גנאי מוז דאָס געזאָגט ווערען — די בעסער-סיטואירטע, פערמעגליכערע טיילען פון דער בעפעלקערונג, די וואָס קענען געבען, נעהמען לחלוטין נישט קיין אַנטייל אין דער הילפס-אַקציע. און דאָס, וואָס זיי האָבען ביז אַהער בייגעשטייערט פאַר דעם הילפס-פאָנד פון קאָמיטעט, איז מינימאַל און אומבעדייטענד אפילו אין פערגלייך מיט די סומען, וואָס ווערען געזאַמעלט פאַר דיזעלביגע צוועקען אין אַנדערע, קלענערע שטעדט. די געלד-מיטלען, וועלכע דער קאָמיטעט האָט ביז היינט פערטיילט, האָט ער, קען מען זאָגען, אַריינגעקריגען מיט נסים. הויפּטזעכליך האָט מען עס צו פערדאַנקען די אָנשטרענגונגען און דער ענערגיע פון איינינגע פערוואַלטונגס-מיטגלידער און קודם-כל די ה"ה וואַקס און בודזינער, וועלכע האָבען ממש מיט געוואַלד אויסגעפרעסט ביי די פערמעגליכערע לאָדזער יודען דאָס, וואָס ס'איז מעגליך געוועזען. אַ העלפט פון די מיטלען האָט מען בעקומען פון „דזשאָינט" וועלכער גיט אָבער ווי מ'ווייסט, נאָר אַזוי פיל, וויפיל עס ווערט געזאַמעלט צווישען דער אָרטיגער בעפעלקערונג. אין לאָדז האָט מען אָבער אין משך פון זיבען חדשים איינגענומען איינגאַנצען עפּעס מעהר ווי 36 טויזענד זלאָטעס פון די איינמאָליגע גרעסערע שפּענדען, דאָס איז אַ ביסעל צו ווייניג פאַר אַ לאָדז מיט אַ יודישער בעפעלקערונג פון אַנ'ערך 140 טויזענד נפשות, דאָס מאַכט נישט אויס אפילו קיין פירטעל פון דער סומע, וואָס דער רעטונגס-קאָמיטעט האָט ביז היינט פערטיילט צווישען די געליטענע פון קריזיס.

ביי אַזאַ שוואַכער בעטייליגונג פון לאָדזער יודענטום אין דער הילפס-אַקציע קען מען אויך נישט ערוואַרטען קיין גרעסערע אונטערשטיצונגען פון „דזשאָינט". און דאָס איז אַ זעהר אומאָנגענעהמע פערספּעקטיוו. דער „דזשאָינט" איז היינט דער הויפּט-קוואַל, פון וואַנען עס פליסען די מיטלען פאַר דער הילפס-אַקציע אין לאָדז און אין אַנדערע שטעדט. די דאָזיגע אַמעריקאַנער אינסטיטוציע האַלט זיך אָבער עקשנותדיג ביים פּרינציפּ פון „פיפטי-פיפטי" ד. ה. „וויפיל איהר גיט, גיב איך אייך אויך אַזויפיל, מעהר — אַ גראָשען נישט. עס בלייבט נאָר איין מיטעל אויף אַרויסצוקריגען ביים „דזשאָינט" גרעסערע געלד-סומען — דורך זעלבסט-הילף און זעלבסט-בעשטייערונג צו שאַפען וואָס מעהר געלד פאַר'ן הילפס-פאָנד פון קאָמיטעט. ביי אַ גוטען ווילען קען די לאָדזער יודישע בעפעלקערונג דורך אַ פרייוויליגען און רעגעלמעסיגען שטייער לטובת דעם קאָמיטעט דעקען אַ גרויסען טייל פון די נויטיגע הילפס-מיטלען. ס'איז גאָרנישט אַזאַ שווערע זאַך. מ'קען סטאַטיסטיש בעווייזען, אַז לאָדז קען אַ סך מעהר געבען, ווי מ'שטעלט זיך פאָר. ליידער פעהלט נאָך דער גוטער ווילען...

דער לאָדזער קאָמיטעט געפינט זיך איצט אין אַ גרויסער פערלעגענהייט, מ'קען זאָגען אין אַ קריטישע לאַגע. דער ווירטשאַפטליכער קריזיס געדויערט ווייטער, אויב נישט אין אַזאַ שאַרפער פאָרם ווי פריהער, איז אָבער אַ פאַקט, אַז יעדען טאָג קומען צו נייע קרבנות. די נויט איז גרויס. די בעדערפעניש אין קרעדיט, אין פינאַנציעלער שטיצע, האָט זיך נישט פערמינערט, נאָר פערגרעסערט. דער קאָמיטעט ווערט טאָג-טעגליך בעלעגערט פון הונדערטער נייע „קאַנדידאַטען", וועלכע פערלאַנגען הלוואות. דער קאָמיטעט איז אָבער נישט אומשטאַנד נאָכצוקומען אפילו אַ טייל פון די דאָזיגע פאָדערונגען. 240 בעשטעטיגטע ביטעס אויף אַ סומע פון 34 טויזענד 260 זלאָטיס קענען נישט בעפרידיגט ווערען צוליב מאַנגעל אין געלד. 713 ביטעס זענען איבערהויפּט נאָך נישט בעטראַכט געוואָרען. קיין נייע ביטעס נעהמט מען נישט אָן.

דער קאָמיטעט האָט דעריבער איין אויסוועג פון דער לאַגע: צו-צוציהען די ברייטעסטע שיכטען פון דער יודישער בעפעלקערונג צו אַ קרעפטיגער, אינטענסיווער בעטייליגונג אין דער הילפס-אַרבייט. און דאָס קען געשעהן נאָר דורך אַ געהעריגע בעשטייערונג פון דער בעפעלקערונג אַזוי אַרום וועט דער קאָמיטעט האָבען אַ שטענדיגע הכנסה, דורך דעם ווידער וועט מען האָבען אַ מעגליכקייט, ערשטענס, צו בעקומען גרעסערע סובסידיעס פון „דזשאָינט", און דער עיקר — דער קאָמיטעט וועט נישט געצוואונגען זיין צו מאַכען הפסקות אין דער הילפס-אַקציע, אויף וועלכע הונדערטער לאָדזער יודען זענען היינט אָנגעוויזען.

פון דעם שטאַנדפּונקט אַרויסגעהענדיג, האָט דער קאָמיטעט בעשלאָסען איינצוטיילען די שטאָדט אין ראַיאָנען און איבערצוגעבען זיינע פערטרויאונגס-מענער אין יעדען ראַיאָן די אָנפיהרונג מיט דער בעשטייערונגס-אַקציע. אויך יעדעס הויז וועט האָבען זיין פערטרויאונגס-מאַן. אַלס אַזעלכע זענען בעשטימט געוואָרען די אַדמיניסטראַטאָרען פון די הייזער. ס'וועלען דאַן אַרויסגעשיקט ווערען ספּעציעלע אינקאַסענטען פון קאָמיטעט. וועלכע וועלען געגען געשטעמפּעלטע קוויטונגען איינקאַסירען די וועכענטליכע בייטראַגען ווי די איינמאָליגע שפּענדען, וועלכע יעדער איינוואוינער וועט בעשטימען לויט זיין יכולת.

דער קאָמיטעט לעגט גרויסע האָפנונגען אויף דער מיטהילף פון דער יודישער בעפעלקערונג און איז איבערצייגט, אַז קיין איין לאָדזער יוד וועט זיך נישט אָבזאָגען פון זיין ביישטייער און בעשטייערונג לטובת דעם גרויסען און וויכטיגען הילפס-ווערק, פון וועלכען עס געניסען היינט טויזענדער געליטענע קרבנות פון קריזיס פון אַלע קרייזען און שיכטען פון דער יודישער געזעלשאַפט. — יא.

Dr. med. I. WAJNBERG
Cegielniana 47 tel. 26-02
ווענערישע קראַנקהייטען. כמעט. לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען בעשטראַלונגען מיט קוואַרץ-לאַמפּ בערג-זון.
נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maia 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער - קראַנקהייטען
נעמט אָן פון 6-7, זונטאָג פון 3—4

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" ענטפערען אויף יורידישע אַנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

ביים דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן וועט מען קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 24. אָקטאָבער 1926.

2290. יצחק גרינפעלד.

מעג די דעציזיע שוין זיין געזעצקרעפטיג, קען מען סיי ווי דורכפיהרען אויף אַ געריכטליכען אופן אַן'אויסבעסערונג אין דער היפּאָטעק, כל זמן דאָס הויז איז נאָך נישט איבערגעגאַנגען אין אַ דריטע האַנד.

2291. אַ שטענדיגער לעזער א.

דער שווער קען אייך איבערלאָזען די וואוינונג בפרט, ווען עס האַנדעלט זיך וועגען 1 צימער און איהר וואוינט שוין דאָרט צוזאַמען 3 יאָהר. קיין עקסמיסיע וועט דער הויזווירט צוליב דעם געגען אייך נישט בעקומען. איבעריגענס וואָלט גלייך געווען, אַז איהר און דער שווער זאָלט זיך ווענדען מיט אַ בקשה אין אורזשאָנד ראָזיעמטשי און פעררופענדיג זיך אויף אַרט. 11, פּייל — 2, פונקט—ע, פון אוסטאַווו וועגען לאָקאַטאָרען-שוץ, בעטען, אַז מען זאָל אייך צוליב די אָנגעגעבענע טעמים ערלויבען איבערצונעמען די דירה אָהן דער הסכמה פון הויזווירט.

2292. אַ לעזער פון בערוטאָוויטש.

אַלס איינס, צי דער ברודער איז עלטער אָדער יונגער פון אייך, פערהייראַט אָדער נישט, קוים וואוינט ער נישט צוזאַמען מיט אייך און האָט אויך נישט אַזעלכע גרויסע הכנסות, אַז ער זאָל קאָנען ערנערען די פאַמיליע איז ער פאַר אייך נישט קיין שטערונג צו בעקומען אַנ'אָדראָטשעניע אויף'ן סמך פון אַנ'אָפּיעקונסטוואָ.

2293. י. ה-צעל.

אַ בקשה דאַרפט מען דערלאַנגען אין דער פּאָסט-אָפּטיילונג. עס קאָסט אַנ'איינמאָליגער קאַנצעלאַריע-אָפּצאָל — 5 זלאָטעס, דאָס אינסטילירען אַ ראַדיאָ-אַפּאַראַט אָהן דער הסכמה פון דער פּאָסט-מאַכט איז שטראָפּבאַר.

2294. אַ לעזער פון אָזאָרקאָוו.

אויף צו עפענען אַ ביוראָ פּראָשעב דאַרפט מען קיין קאָנצעסיע נישט האָבען. איהר דאַרפט אָלענפאַלס מיטטיילען דער סטאַראָסטוואָ, וואָס שייך אַ פּאַטענט דאַרפט מען האָבען 3 קלאַס.

2295. הענ. ענגעל.

אויב איהר האָט נישט קיין אַנדערע זאַכען, קען מען אייך די אַרבייטס-מכשירים בשום אופן נישט צונעמען פאַר די שפּיטאָל-קאָסטען. אמת מען קען אויך ביי אייער ברודער אויפמאָהנען דעם חוב, אָבער אויך ביי איהם קען מען נישט ליציטירען די נויטיגע צו דער אַרבייט זאַכען.

2295. אַ לעזער פון פּאָלודניאָווע 13.

איהר דאַרפט אומבעדינגט פאָדערען פון הויזווירט, אַז ער זאָל אַריינטראָגען דעם אָפּמאַך אין דער היפּאָטעק, ווייל טאָמער ווערט דאָס הויז פערקויפט אויף דער ליציטאַציע, וועט דער געשלאָסענער אָפּמאַך דעם נייעם בעל הבית נישט פערפליכטען.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און מענער-שוואַכע קראַנקהייטען. 1889
היילונג מיט קוואַרץ-לאַמפּען (האָר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט.

זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20
לעצטער גאַסטראָל פון די גוט-בעקאַנטע וואַרשאַווער אַרטיסטען, פראָו
יוכבד זילבערג, חוהשטאָקפּעדער,
מ. קליין, ז. כאַץ, מ. ווינדער.
היינט זונטאָג, ד. 24 אָקט. 8.45 אַ זייגער אין אָוענד ווערט געשפּילט:
דער זיסער חלום
אַ פּיעסע מיט געזאַנג און טאַנץ אין 3 אַקטען.
ראָל „יאַנקעלע" שפּילט פר' יוכבד זילבערג
אויך נעהמען אַנטייל: מ. קליין, ז. כאַץ, מ. ווינדער.
כאָר און אָרקעסטער אונטער דער לייטונג פון דוד בייגעלמאַן.
נאָרמאַלע פּרייזן! בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

INFORMACJE | INKASO | KTO DOPUSZCZA
o zdolności kredytowej Kupców i Przemysłowców w całej Polsce.
należności z weksli zaprot. w całej Polsce.
weksle do protestu w Polsce? Odpowiadamy na zapytania o poszczególnych kontrahentach.
WYWIAD KREDYTOWY sp. z ogr. odp. Łódź, Piotrkowska 104, tel. 29 30 i 41.04.

ZWIEDŹ WYSTAWĘ GOSPODARSKO-HYGIENICZNA w ŁODZI
Al. Kościuszki 73, 75, 77
„Targ Rzemieślniczy".
Radjo — Kino.
Koncerty Orkiestry ST. NAMYSŁOWSKIEGO.
W niedzielę od g. 12-ej do g. 2 pp i od 5 do 10 wiecz.

דזערזשינסקי און די יודישע טאכטער.

א בלוטיגע ליבעס טראגעדיע, וואס האט זיך אנגעהויבען אין רוסלאנד און פערענדיגט מיט זעלבסטמארד פון א יודישער פרוי אין פאריז:

2.

אויך זיין ווייב ש"ה צייטלין איז געווען זעהר שטארק בעליבט צווישען די מאסקווער יודען. זי פלעגט טראגען אין מיטען דער וואך א גאנצען האלז מיט פערל, און פון אונטער איהר שלא-ווער פארוק פלעגען פינקלען איהרע גרויסע בריליאנטענע אויררינגלעך. אין מאנ'ס געשעפטען פלעגט זיך נישט מי-שען, און פלעגט זיך נאר פערנעמען מיט צדקה-זאכען. אין דאגה האט זי נאר געהאט, וואס אין מאסקווע, וואו אין יענע יאהרען האבען געמענט וואוי-נען בלויז נאר גרויסע יודישע סוחרים פון „דער ערשטער גילדע", זענען נישט געווען גענוג יודישע ארימע-לייט פאר איהר אפענער האנד...

זאגט מען אבער אין רוסיש א ווער-טעל: די ח"ה זוכט שוין אליין אויף דעם יענער. פלעגט מען שוין פון אלע ווייטע שטעטלעך אויפזוכען די גוט-הערציגע ש"ה צייטלין דורך בריף אדער דורך ספעציעלע שלוחים... וואו א שרפה און וואו א פערפלייצונג, וואו גלאט א יוד אן אביון, וואס דארף חתונה מא-כען א טאכטער און האט נישט קיין נדן, — פלעגט מען זיך שוין ווענדען צו שרה צייטלין, וועלכע האט אויך, ווי איהר מאן, אין מאסקווע אנגעהאלטען איהר היימישען נאמען שקלאוו... אלע האבען איהר גערופען „שרה'לע". ר' יא-סעלע און שרה'לע צייטלען...

ר' יאסעלע צייטלין האט געהאט פינף קינדער, דריי זיהן און צוויי טעכטער.

רעוועקא איז געווען צייטלין'ס יונגסטע טאכטער און אלס די מיזינקע איז זי גע-ווען אויך די בעליבטעסטע ביי עלטערן. שפעטער פלעגט איהר פרומער טאטע אין הערצען חרטה האבען דערווייל. דאס איז אפשר זיין שולד דערין, וואס זי איז אראפ פון גלייכען וועג. ער האט מיט איהר נישט געקענט זיך אויפיהרען שטרענג. מען פלעגט איהר שטענדיג באלוינען און נאכגעבען אלע איהרע קאפריזען. מען מוז אבער מודה זיין, אז זי איז געווען די גראטעטסטע פון אלע צייטלין'ס קינדער. זעהר א שענע, א לעבעדיגע, א לוסטיגע, א זינגערקע, א טאנצערקע. זי איז שוין געווען אן-אמת'ע מאסקווערין, אהן א שום ריח פון שקלאוו... זי האט זיך שוין געלערנט אין א גימנאזיע; אין אנפאנג איז עס געווען געגען דעם פאטער'ס ווילען, ווייל אין גימנאזיע האט מען דאך גע-מוזט שרייבען אום שבת; ער האט דעריבער זיינע עלטערע קינדער נישט אפגעגעבען אהין לערנען און פלעגט בעסער האלטען לעהרער און צאהלען צעהן מאל טייערער... ר' יאסעלע צייט-לין'ס געלד האט, אמת, געווירקט, אז, דער דירעקטאר פון דער גימנאזיע פלעגט קיינמאל נישט צווינגען זיין טאכטער מחלל שבת צו זיין, אבער מיט דער צייט פלעגט זי אליין זיך נישט אפזאגען צו שרייבען אום שבת מ'טו'ן גאנצן ווילען, אבי דער טאטע זאל פון דעם נישט וויסען. מורא האט זי פאר איהם, פאר'ן טאטער, נישט געהאט, אבער איהם מאכען פערדרוס פלעגט זי אויך נישט וועלען, ווייל זי האט איהם ליב געהאט נישט ווייניגער, ווי ער איהר... דורך דער גימנאזיע האט זי זיך בעפריינדעט מיט פיל רוסישע שילערינס, און זי האט זיך מיט זיי גע-פיהלט נעהענטער ווי מיט איהר אייגע-נע שוועסטער און מיט איהרע ברידער... זי פלעגט מיט זיי שפאצירען, פערברענ-גען די פרייע צייט אויסער דער גימ-נאזיע, געהן צוזאמען אויף קאנצערטען אין טעאטערען, אויף באלען. דארטען פלעגט זי זיך בעקענען מיט רוסישע יונגע לייט, ביי וועלכע זי פלעגט שטענ-דיג האבען א גרויסען ערפאלג צוליב איהר שעהנקייט און צוליב איהר הי-ציגען טעמפעראמענט.

ווען זי האט געענדיגט די גימנאזיע האט דער פאטער איהר אויך געוואלט חתונה מאכען, ווי איהרע עלטערע שוועס-טער. זי איז נאך דאן זעהר יונג געווען קוים זיבעצעהן יאהר, און איהר האט זיך פערוואלט שטודירען פאליטישע עקאנאמיע און סאציאלאגיע, וואס איז דאמאלס געווען שטארק אין דער מאדע צווישען דער רוסישער יוגענד. צוזאמען מיט איינע פון איהרע פריהערדיגע רוסישע חבר'טעס פון דער גימנאזיע איז זי אנגעקומען אין דעם כארקאווער פאליטעכנישען אינסטיטוט און כאטש זי האט געהאט א לוסטיגע נאטור און איז אויך געווען לייכטזיניג, האט זי דאך געלערנט זעהר גוט און געמאכט גרויסע פארשריט. דאס איז געווען שוין אין דער לעצטער צייט פון דעם וועלט-קריג, פאר דער רעוואלוציע. צווישען די סטודענטען האט דאמאלס אין דער שטיל געקאכט מיט די פערשי-דענסטע פאליטישע שטרעמונגען און ריכטונגען. רעוועקא איז געווארען א היבש ביסעל ערנסטער. זי האט גענו-מען זיך אינטערעסירען מיט די פער-שידענע רוסישע פארטייען און זייערע פראגראמען. ענדליך איז זי גופא אריינ-געצויגען געווארען אין דער ארבייט פון דער סאציאל-רעוואלוציאנערער אר-גאניזאציע און זי פלעגט אפילו ביי דער פרומער שרה'ן, ארויסרייסען פון איהרע צדקה-געלדער אויף די בעדער-פעניסען פון איהרע פארטיי-חברים. אויף א געהיימען מיטינג איז זי איינ-מאל ארעסטירט געווארען צוזאמען מיט סטודענטען און ארבייטער, און דעם פרומען און רייכען טאטען האט דאס געקאסט גענוג געלד און געזונד ביז ער האט זיין ליבלינג, זיין מיזינקע ארויסגעראטעוועט פון דער טאגאנקער טורמע, וואו מען האט איהר געהאט אריינגעזעצט. רבקה'לעס ארעסט און איבערהויפט איהר גאנצע אויפיהרונג האט זעהר פערביטערט דאס גאנצע הויז-געזונד.

דאס איז עפעס גארנישט קיין פאסי-גער וועג פאר ר' יאסעלע צייטלינ'ס א קינד. זי האט זיך אבער מיט דעם נישט געוואלט רעכענען. מילא, פאר די אלטע, פאר'ן טאטער און פאר דער מו-טער — פלעגט זי זאגען — טהוט איהר טאקע וועה דאס הארץ, נאר זי קען זיי גארנישט העלפען, א לאנד פון 170 מיל-יאן מענשען וועלכע ווערען געפייניגט דורך א סיסטעם פון קנעכטשאפט, איז וויכטיגער ווי די ליידען פון טאטע-מאמע. ווי ליב מען זאל זיי נישט האבען. דער-פאר אבער איהרע ברידער האט זי איינ-פאך געהאסט. יונגע מענשען געלערנ-טע, געבילדעטע, זאלען זיין אזוי פא-נאטיש און נישט וועלען וויסען פון קיין רעוואלוציאנערער בעוועגונג, בלויז גאר די געשעפט-ביכער ביי טאג און די גמרא ביי דער נאכט, פונקט ווי זייער בע-ריהמטער עלטער-זיידע ר' יהושע פון שקלאוו!..

פונדעסטוועגען פלעגט זיך דער גוטער טאטער טרייסטען, אז זי וועט ענדיגען איהרע קורסען, וואס איהר האט זיך פערגלוסט, וועט זי דאך סוף כל סוף אויך מוזען חתונה האבען, וועט זי גאר אנדערש ווערען. זאל איהר נאר גאט צושיקען איהר אמת'ן זיווג, אן ערליכען יודען, ווי עס פאסט פאר זייגע א טאכטער.

דערווייל האט אויסגעבראכען די גרו-סע רוסישע רעוואלוציע. דאס לאנד מיט איהרע פילע מיליאנען פערשקלאפטע בירגער זענען טאקע גאר פלוצלונג בע-פרייט געווארען פון דעם צארישען יאך... נאך דער גרויסער שמחה, וועלכע האט אלעמען ארומגעכאפט, איז געקומען די צייט פון וואכענער, אבער טרוקענער ארבייט. רעוועקא האט זיך ווידער גע-נומען פלייסיג צו שטודירען און זי האט שוין געהאלטען ביים ענדיגען איהר שטודיום... ר' יאסעלע צייטלין האט גע-האפט, אז איצט וועט ער שוין איינגי-כען קענען האבען נחת פון זיין לעצ-טער קינד, און צוזאמען מיט זיין ווייב מיט שרה'ן, האט ער גע'חלומ'ט ווי אמ-שנעלסטען איהר צו פיהרען אונטער דער חופה. די אלטע האבען אבער אליין געוואוסט, אז דאס וועט נישט זיין אזוי גרינג. רעוועקא איז נישט גלייך צו די איבעריגע קינדער. ווער ווייס וואס פאר א קאפריזען מען קען נאך פון איהר ערווארטען און וואס פאר א חתן זי וועט פאר זיך אויסקלייבען?!.. זי-כער וועט זי זיך נישט פערלאזען אויף דעם, וואס טאטע-מאמע וועלען איהר געבען, ווי איהר עלטערע שוועסטער. די אלטע האבען נישט געוואוסט, אז זיי דארפען מורא האבען פאר א פיל שרעקליכערע זאך, ווי די קאפריזען פון זייער צובאלעוועטער מיזינקע!

פארזעצונג קומט.

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראום, ח. י. ברוסטאווסקי, ב. זינגער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. הויפמאן.
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר-קאאפעראטיוו מיט פאי-האפטונג.

Dr. L. LEWITAN
נעהמט אן אין דערהיים פון 5 ביז 7 אוונד צו קליניק-פרייזען. [illegible]
31 גדאנסקא 31.

די ליבעס פון א קייזערין.

היסטארישער ראמאן פון לעבען אין רוסישן קייזערליכן הויף

פון ל. זאכער מאזאך. (14

אלע איהרע אנהענגער האבען מיט בעוואונדערונג איהר אנגעקוקט.

זי האט זיך געווענדעט צו לעסטאק'ן מיט א גראנדיעזער בעוועגונג:

— ווי זעה איך אוס, לעסטאק?

— ריינצענדיג! — האט ער געענטפערט מיט א שמייכל.

— גענוג שעהן, אז מען זאל וועלען שטארבען פאר אייך!

— און אזא שעהנע פרוי — האט זי ארויסגעמורמעלט — טוי'ען זיי פערשיקען אין א מאנאסטיר. ווען מיר וועלען פער-לירען, לעסטאק, מיר טארען נישט פערלירען, מיר טארען נישט!

און זי האט זיך א קעהר געטאן צו די איבריגע און האט יעדען פון זיי די האנד געדריקט מיט א פייערליכער מינע.

— אין גאט'ס נאמען, צום טריאומף! — האט זי ווידער ביי יעדען בעזונדער געזאגט.

און אלע מיטאמאל האבען זיך גענומען צלמ'ען.

דערנאך האבען זיי זיך גענומען ארויס'גנב'ענען איינציג-ווייז. אזוי ווי שטענדיג האבען זיי זיך אויסגעדריקט פונם פאלאץ.

דער ערשטער איז אוועק דער סורעגט באטמאן, וועלכער האט זיך בעזאלט טרעפען מיט זיינע פריינד אין א שענק, באלד נאך איהם זענען פערשוואונדען שובאלאוו און אסטראמסקי.

לעסטאק איז פערבליבען מיט יעליזאוועטן.

21.

דער פרעאבראזשענסקער פאלק.

ווען פון טורעם פונ'ם נאהענטסטען קלויסטער האט גע-שלאגען דריי-פערטעל צוועלף, האט לעסטאק זיך אויפגעהויבען מיט א פייערליכער מינע און געזאגט:

— מאדאם, שוין צייט! פון איצט אן געהערט יעדע רגע צו דער וועלט-געשיכטע.

— גלייך! — האט יעליזאוועטע א צאפעל געטון און זי איז ארייגגעלאפען צו זיך אין שלאפצימער, האט זיך א ווארף געטון אויף די קניע פאר דער איקאנע, וואס איז געהאנגען איבער איהר בעט, און גענומען תפלה'טון מיט א פרומען הארצען. זי האט געבעטען פאר איהר נצחון און א נדר געטון צו לעבען פאר'ן גליק פון איהר פאלק און נישט צו בעשטראפען קיינעם מיט'ן טויט. כל זמן זי וועט רעגירען.

ווען זי האט זיך אויפגעהויבען, איז לעסטאק געשטאנען אין דער טיר.

— מיר טארען קיין צייט נישט פערלירען! — האט ער געזאגט.

— איך בין גרייט! — האט געענטפערט יעליזאוועטע מיט א מאיעסטעטישער פעסטקייט, וואס קיינער וואלט זיך פון איהר נישט געריכט — מיר גייען אין נאמען פון גאט!

די הויף-דאמע האט ארויפגעווארפען אויף איהר א הער-מעלין פעלץ און דערנאך זענען זיי ארונטער פון די טרעפ.

אונטען האט געווארט ווארא(נ)צאוו מיט'ן שליטען. ער האט אנגעטריבען די פערד. יעליזאוועטע מיט לעסטאק'ן האבען זיך אריינגעזעצט אין שליטען, און די ווילדע פערד האבען זיך אוועק-געטראגען.

קיינער האט קיין ווארט נישט ארויסגערעדט. סיי יעליזא-וועטע און סיי לעסטאק און סיי וואראנצאוו איז ערנסט פערטון געווען מיט די אייגענע געדאנקען.

דער שניי איז הויך געלעגען אויף די גאסען, אויף די דע-כער און אויף פענסטערס. דער הימעל איז אויסגעשאטען געווען מיט שטערענס. זעלטען איז א מענש דורכגעגאנגען, טוליענדיג זיך אין זיין פעלץ. דא און דארט איז א קאץ דורכגעלאפען מיט א מיאוקען, צי א הונד איז ארויסגעלאפען פון א טויער.

די הייזער און די קראמען זענען געווען פערמאכט און פינסטער. נאר אין די שענקען זענען די פענסטער בעלויכטען געווען.

יעליזאוועטע האט א קוק געטון אויפ'ן אויסגעשטערנטען הימעל און עפעס א הייליגע שטימונג האט איהר אנגעכאפט. זי האט ארויסגעפליסטערט מיט א פרומען הארצען:

— גאט, העלף מיר!

און זי האט זיך איבערגעצלמט.

לעסטאק איז דער ערשטער ארויסגעשפרונגען פון שליטען און האט געגעבען דעם אפגערעדטען צייכען, און דריי מאל אנ-געקלאפט אין טויער פון דער קאזארמע מיט'ן קאלבע פון זיין פיסטאלעט.

צוויי אונטער-אפיצירען, וועלכע ער האט אונטערגעקויפט מיט געלד, האבען שוין געווארט אויף זיין צייכען און תיכף גע-עפענט דעם טויער.

ווארא(נ)צאוו איז איינגעפאהרען אין הויף, יעליזאוועטע איז פרעהליך ארונטער געשפרונגען פון שליטען און איז גלייך ארומ-גערינגעלט געווארען פון סאלדאטען, וועלכע האבען די פאלעס פון איהר פעלץ הכנע'דיג געכאפט קושען.

— וועקט-אויף אייערע חברים! — האט זי געזאגט אין א בעפעלענדיגען טאן — זאגט זיי, אז איך, די טאכטער פון זייער צאר פיאטער דעם גרויסען, וויל מיט זיי ריידען!

די סאלדאטען זענען געלאפען אויספיהרען איהר בעפעהל, און אין דער קאזארמע איז באלד לעבעדיג געווארען. ליכט האבען זיך בעוויזען אין די פענסטער; פערהאוועטע אפיצירען און סאלדאטען זענען ארויסגעלאפען אויפ'ן הויף און האבען בעגריסט דער פרינצעסין מיט א פריידיגען הורא.

ווען דער גאנצער פאלק איז געווען אויפ'ן הויף, האט יע-ליזאוועטע ארונטערגעווארפען פון זיך דעם פעלץ און איהם אי-בערגעגעבען ווארא(נ)צאוו'ן און דערנאך אין פעלצענעם יאקעל, וואס איז געלעגען אויסגעגאסען אויף איהר שלאנקער פיגור, מיט'ן שווערד און די צוויי פיסטאלעטען פערשטעקט אין לעדער-נעם גארטעל, מיט דעם גרענאדירסקען היטעל אויף א זייט קאפ, האט זי ארומגענומען די גרענאדירען פון פרעאבראזשענסקי פאלק ארום זיך אין א קרייז און זיך צו זיי געווענדעט:

— איך בין געקומען צו אייך, מיינע ליבע פריינד, ווייל איך נויטיג זיך אין הילף און אין שוץ און איך האב קיינעם נישט אויף דער ווייטער וועלט, וואס וועט מיר בעשיצען, ווען איהר וועט זיך נישט אננעמען פאר מיר. פריינד מיינע, איהר זייט עכטע רוסען, קינדער פון מיין רוסלאנד, וואס מיין פאטער האט גרויס געמאכט! איהר ווייסט ווי איך ליב אייך, ווי איך ליב אונזער פאטערלאנד, איך בעט אייך דערפאר: נעמט זיך אן פאר מיר, ראטעוועט מיך פון מיינע שונאים, וואס ווילען מיך אומברענגען פון דער וועלט אומזיסט און אומגישט. וועט איהר זיך אננעמען פאר מיר, רוסישע מענשען?

— יא! יא! — האט א הילך געטון פון אלע זייטען — מיט אונזער לעבען וועלען מיר דיך פערטיידיגען, מוטערל!

— די דאזיגע דייטשען — האט יעליזאוועטע גערעדט ווייטער — וואס דריקען און שטיקען אייך און וואס האלטען אונזער פאטערלאנד אין קנעכטשאפט געפאנגען, זיי ווייסען צו גוט, אז איך די טאכטער פון פיאטער דעם גרויסען, בין די לעצטע און איינציגע האפנונג פון די רוסען. האבען זיי דער-פאר בעשלאסען מיר אומצוברענגען, כדי זיי זאלען דערנאך אייך נאך מעהר אונטערדריקען.

— מיר וועלען עס נישט דערלאזען! — האט ווידער א הילך געטון פון אלע זייטען — זיי די מוטערל, אונזער צאריצא! טויט צו די דייטשען!

יעליזאוועטע האט אויסגעשריגען:

— געלויבט און געדאנקט זאל זיין גאט! איהר זענט אזוי איבערגעגעבען און מוטיג, ווי איך האב געהאפט. אויב אזוי, ענטפערט מיר, איהר רוסישע מענשען: זייט איהר גרייט מיך צו בעשיצען, מיינע רעכט צו פערטיידיגען?

— יא, יא, מוטערל! — האבען א הילך געטון הונדערטער שטימען.

— אויב אזוי, טארען מיר נישט קיין צייט פערלירען — האט זי פייערליך אויפגעשריגען — אנישט וועלען מיינע שונאים מיך מארגען ארעסטירען. מיר מוזען גלייך עפעס טאן. מיר מוזען ארעסטירען די דייטשע הערצאגין און איהר קינד, וואס האבען אהן שום רעכט פערכאפט דעם רוסישען טראן ביי מיר, וואס איך בין די געזעצליכע יורש'טע פון מיין פאטער און צאר. מיר מוזען זיך בעפרייען פון אלע דייטשען, וואס האבען אונז רוסען געפייניגט. מיר דארפען נישט קיין דייטשען צאר און מיר דארפען נישט קיין דייטשע מיניסטארען און קיין דייטשע גענעראלען.

— אזוי, אזוי, מוטערל, מיר דארפען זיי נישט! — האבען אונטערגעכאפט די סאלדאטען.

— אלע, וואס זענען געגען אונז זאלען בעשטראפט ווערען — האט יעליזאוועטע ווייטער גערעדט — און איך שווער, אז יע-נע, וואס וועלען צוזאמען מיט מיר פערטיידיגען די אינטערעסען פון אונזער הייליגער רוסלאנד, וועלען פון מיר קייזערליך בע-לוינט ווערען. צו די געווער! און מיט רוסלאנדס פאן קומט מיט מיר, איך וועל אייך פיהרען! און אויב איהר האט אזוי-פיל מוט וויפיל איך, א שוואכע פרוי, וועלען מיר ביז טאג זיין די הער-שערס פון פעטערבורג און פון גאנץ רוסלאנד.

— יא, פיהר אונז, מוטערל, מיר זענען מיט דיר! — הא-בען די סאלדאטען איהר געענטפערט — צו די געווער, חברים! לעבען זאל יעליזאוועטע פעטראוונע, אונזער קייזערין!

(פארטזעצונג קומט)

Jan Chmiel, Piotrkowska 100

סאָלידע און געוויסענהאַפטע בעדינונג דער ג. קונדשאַפט

כ׳קויף בריליאַנטען,
גאָלד, ביזשוטעריע
און לאָמבארד-קוויטעס
און כ׳צאָהל די העכסטע פּרייזען פאַר

כ׳קויף
בריליאַנטען, ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעס
און צאָהל דעם פולען ווערט

J. FIJAŁKO

איך עמפּפעהל אַ גרויסען אויסוואַהל פון פּרעציזירטע זייגערלעך, ווי אויך ביזשוטעריע אויף בעקוועמע בעדינגונגען.
געוויסענהאַפטע בעדינונג דער ג. קונדשאַפט. 1568

PIOTRKOWSKA 7

PŁYN „JAŚNIEJ SŁOŃCA"

ריינינט
אַמבעסטען שויבען,
שפּיגלען מעטאַלן.
פלאַטער, מאַרמור

SPRÓBUJCIE A PRZEKONACIE SIE

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוו. פירמע **ח. לאַזניק** האָט געעפענט אַ פּראַנט-

מעבעל-געשעפט

אויף גדאַנסקאַ (דלוגאַ) 44, טראַמוואַי 6 און 8
קויפט פערשידענע מעבעל, דיוואַנעס, פעלצען, אַנציגער, נייי-מאַשינען א.ז.וו צאָהלט די העכסטע פּרייזן

בעמערקונג: אין געשעפט איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידענע מעבעל אין גוטען צושטאַנד פּרעזווירדיג צו פערקויפען. (פּריוואַט-וואוינונג בענעדיקטאַ 28).

לונגען-קראַנקהייטען!!
רעקאָמענדירט דורך די ה״ה דאָקטוירים
Balsam Thlocolan Aqe
ביי סוכאָטעס, בראָנכיט, הוסט
פערלייכטערט ביי פלעגמאַ, פערשטאַרקט דעם אָרגאַניזם און דעם זעלבסטגעפיהל פון קראַנקען, פערגרעסערט די וואָג פון קערפּער.
„Balsám Thlocolán Aqe" פערקויפען אַפּטייקען.
פערלאַנגט נור אין אָריגינעלער פּאַקונג פון דער אַפּטייק 1462
A. Gąsecki w Warszawie, ul. Leszno 41

ווילסטו נייעסטע
פעלצווארעץ
אויף ראַטעס
מענער און דאַמען פעלצען אויך איינצעלנע פוטערלעך אין גרויסען אויסוואַהל
— — צו בעקומען ביי — —
I. SZWARCMAN
41 NARUTOWICZA 41 866
ס׳ווערט אויך אָנגענומען אַלע אַרט רעפּאַראַטורען.

זאָל גאַנץ לאָדז וויסען, אַז דאָס
מעבעל-געשעפט
פון פלאַקסוויטש און רעכט
145 פּעטריקאַווער 145 אין הויף
האָט זיך פערגרעסערט און בעזיצט אויף לאַגער א גר. אויסוואַהל פון שלאָף-צימער, עס-צימער, ביוראָ-איינריכטונג, קיכען-מעבעל, ווי אויך עגצעל - געגענשטענדע אַלעס פון אייגענע אויסאַרבייטונג.
בעמערקונג: מיר קויפען אויך גענוצטע מעבעל און צאָהלען די העכסטע פּרייזען. 387
פאַר באַר! ☛ אויף וועקסלען!

אַ גרויסער אויסוואַהל — פון —
שירעם
און קאַלאָשען
מיט 25 פּראָצ. בילינגער ווי איבעראַל!
צו בעקומען אין ווערקשטאַט פון
ס. פינענבוים,
19 נאַרוטאָוויטש 19.
בעמערקונג: ס׳ווערען אָנגענומען רעפּאַראַטורען פון שירעס און קאַלאָשען. 324
געדענקט די אַדרעס: נאַרוטאָוויטש (דזיעלנאַ) 19.

די פּערוואַלטונג פון קאָלאָניאַל-קליינהענדלער-פעראיין, ציגעל-גאַס 15
מאַכט בעקאַנט אַלע מיטגלידער, דאָס זונטאָג, ד. 7-טען נאָוועמבער ד. י. 4 נאָכמיטאָג צום 1-טען טערמין און 6 אָוונט צום צווייטען ענטגילטיגען טערמין קומט פאָר אין לאָקאַל פון פעראיין די 1912

גענעראַל-פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג:
1) ערעפנונג פון דער פערזאַמלונג, 2) וואַהלען פון אַ פּרעזידענטען, 3) טעטיגקייטס-בעריכט, 4) בעריכט פון דער רעוויזיע-קאָמיסיע, 5) בי־דושעט, 6) וואַהלען פון אַ נייע פערוואַלטונג און רעוויזיע-קאָמיסיע, 7) פאַרשלאָגען.

1894
צו דער עפענטליכקייט.

דערמיט מאַך איך בעקאַנט דער עפענטליכקייט, אַז ה׳ **שמעון שאַלאַ-ראַיעווסקי**, וואָס וואוינט פון זאַוואַדזקאַ 12 און נאַוואָמיעסקאַ 18, וועלכען איך האָב אויפגעפאָדערט צו אַ דין-תורה שוין 5 מאָל, האָט זיך דערפון אָפּגעזאָגט און זיך צו קיין דין-תורה נישט געשטעלט. אַזאַ האַנדלונג פון אַ יוד, אַ חסיד, מוז געשטעלט ווערען פ ר׳ז משפּט פון דער עפענטליכער מיינונג און פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען וועל איך נישט זיין פעראַנטוואָרטליך.
ל. באַנהאַוז.

☛ אכטונג, קאָנקורענץ פּרייזען! ☚
איז דער היגיענישער פריזיער-אַנשטאַלט פון
מ. קופּקאַ פּאָלודניאָווא 12

1) ראַזירען מיט קעלנ. וואַסער 30 גר. 5) שערען פון דאַמען 50 גר.
2) שערען—70 גראָשען. 6) קאָפּ-וואַשען 50 גר.
3) שערען יונגלעך מיט די מאַשין 30 גר. 7) עלעקטר. מאַסאַזש פון געזיכט 50 גר.
4) „ „ מיט די שער 50 גר.

מאָדערנע בעדינונג! ערשטקלאַסיגע אַרבייטער! 2046

בעקאַנטמאַכונג.

די בעקאַנטע וואַרשאַווער פירמע א. ג. **J. KRZYPOW** האָט ערעפנעט —:— אין —:—
☛ לאָדז, 16 בענעדיקטאַ 16 ☚
אַ מעבעל-לאַגער
קויפט און פערקויפט אַלערליי מעבעל, דיוואַנעס, נייי-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען. אַנטיקען און פעלצען. כ׳קויף פּיאַנינאָס, און כ׳צאָהל די העכסטע פּרייזען קומט און איבערצייגט אייך 289

ד״ר
מ. וואָלמאַן
17 חסכאַרניאַ 17
טעל. 28 83
נעהמט אָן פון 5 ביז 7
אין אָוונד 1310

Dr. med. S. ROSAŁOWSKI
אַקושער און פרויען-קראַנקהייטען.
נעהמט אָן פון 2 ביז 3 נאָכמ.
און פון 6 ביז 7 אָוונט.
Bałucki Rynek 3.
tel. 35-75.

קירזשנער-געזעלן
ווי אויך מעדלעך קאָנען זיך מעלדען
פּעטריקאַווער 16
צום קירזשנער י. שאַליט.

אַ לערן-מיידעל
אָדער אַ יונגע ווערט גע־זוכט אין אַ פאָטאָגראַפישען אַטעליער. ני׳קאַ 46

עלטערן!

וואָס ווילען קינדער לערנען אין פאָלקס-שולען און ווילען זיי געבען אַ שטרענג רעליגיעזער ערציהונג, אין אויך אַ גענויגענדע מאָס יודישע רעליגיעזע בילדונג ווי: חומש, נ״ך, תלמוד, יהדות, היסטאָריע, רעדען און שרייבען העבּרעאיש און יודישע בריף זעלבסט צוזאַמענשטעלען ווענדט זיך צום העבּראַישען לעהרער **י. ד. ראָזענפעלד**, וועלכער שטעלט אויס די שווערסטע שילער אַלס די בעסטע. ערטיילט אויך פּריוואַט לעקציעס צו מעסיגע פּרייזען. „ערפאָלג גאַראַנטירט"! פלאַץ-וואָלנאַשטשי 6, קווער אָפיצינע רעכטס, 2 שטאָק. נייע שילער ווערען אָנגענומען טעגליך פון 12—3, 7—8
בעמ.: ס׳ווערען אויך אָנגענומען אָנפאַנגער. 1089

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע וויידענע טליתים פּמו פּערקישע, ווי אויך טליתים-קטנים הורט און דעטייל! מיט אויספּערטיגונג, אויך גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען בילינגער ווי איבעראַל
ביי **א. ה. ציטרינאָווסקי, קאַמיעננאַ 5,**
אין צווייטען טויער, פּאַרטער. קומט און איבערצייגט אייך! 893
בעמערקונג: ס׳ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צו וואַשען

מעבעל

שלאָפצימערן, עסצימערן, מערכען-נאָבינעטען, פּאַרציפערן, קוכען איינר כמונגען ווי אויך איינצעלנע מעבעל-געגענשטאַנדען צו צוגענגליכע פּרייזען אויף בעקוועמע בעדינגונגען
קען מען בעקומען נור אויף 699
5 Zawadzka 5 (אויפ׳ן הויף).

אכטונג! אכטונג!

אין מיין ערשטקלאַסיגער **ק קירזשנער**־ווערקשטאַט ווערען אָנגענומען זעמטליכע פעלץ-אַרבייטען. פון אייגענער און אָנפערטרויטע וואַרע צו ביליגע פּרייזען גוטע בעדינגונגען.
מ. שאַליט, פּעטריקאַווער 33

1913
בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט מיינע ג. קונדשאַפט, דאָס די פאַבריק פון שאַמאָט-אייוועס און קוכען פון די בעוואוסטע פירמע גרינהאָלץ און ראָזענבלום פון וואָלטשאַנסקאַ 63 איז געוואָרען סעפּאַרירט און כ׳האָב געעפענט אַ פאַבריק אויף
37 פּעטריקאַווער 37,
וואו איך בעזיץ אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע
שאַמאָט-אייוועס און קוכען
רעעלע בעהאַנדלונג! פּינקטליכע אויספיהרונג! פּ׳ם אַכטונג
י. גרינהאָלץ, פּעטריקאַווער 37.

נוצט אויס די געלעגענהייט
אַזוי לאַנג, ווי עס איז נאָך דאָ פאָררעט!
קאַלאָשען פון 5 50 שווער. טרעטאָרן 11
פאַר מענער „ 8 75 באָטען פון 15
שוועריש טרעטאָרן 32.
ה. שיינפינקעל
.44 Piotrkowska 44

Sidol
CZYŚCI
METALE,
SZYBY, LUSTRA,
SZKŁO i MARMURY
OLŚNIEWAJĄCO.

רעמיזען צו פערמיטען

אויך איז אָפּצוגעבען אַ גרויסער לעדיגער פּלאַץ צו פּערמיטען אויף וואוינונגען אָדער פאַבריקען אויף יאָהרען אין צענטרום שטאָט זגערזשער 18, צו ערפאַהרען ביים ווירט. 1867

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE
BRONISŁAW GRABSKI
Łódź, Zakątna 59/61, tel. 38-53.

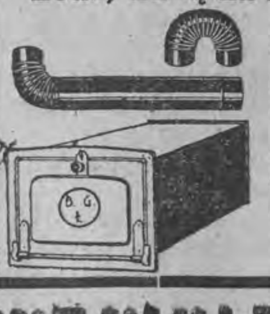

Szabaśniki, kolana patentowe, rury, szufelki do śmieci i węgla, patelnie, termofory, okucia budowlane i wszelkie artykuły blaszane.

טאַמבור-נעזשערן
ווערען געזוכט.
Fabryka hafciarska
Traugutta 11, m. 11.
ס׳ווערט אויך געברויכט אַ לערן-יונגעל. 1895

מאַשין-שטיקערין
פריילינס צו דריוולען
רענטשנע מערעושכעס און לערן מיידלעך ווערען געבראַכט אין דער מאַשין-און האַנד-שטיקעריי פון י. בערהינאַהרד, אלעקסאַנדריסקאַ 20. 968

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז: אַ חודש - 4.00 זלאָטעס. אויף דער פּראָווינץ 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער

אַנאָנסען-פּרייז: 20 גראָשען, 20 גר.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk.: „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.